

568

AZ ORVOSI KÖNYVTÁROS

1 9 6 6
6. ÉVF.

IV

S Z Á M

ORSZÁGOS ORVOSTUDOMÁNYI KÖNYVTÁR
ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
BUDAPEST

A Z O R V O S I K Ö N Y V T Á R O S

Az Országos Orvostudományi Könyvtár és
Dokumentációs Központ

T á j é k o z t a t ó j a

1966 6. évfolyam 4. szám

T A R T A L O M

Oldal

SZÉKELY Sándor: A devizás folyóiratok megoszlása az
orvostudományi könyvtári hálózatban,
Budapestben 317

HAMPÓ Jenőné: Devizás folyóiratok kölcsönzése a bor-
sodi alközpontban 328

JANTSITS Gabriella: Egyéb dokumentumok kezelése és fel-
dolgozása az orvosi könyvtárakban 337

I g é n y k u t a t á s

NÉMETH Béla — SZABÓ Ágnes — SZEPESI Zoltánné: Az orvo-
sok nyelvismerete Magyarországon, 1964-
ben 349

TORDAY Aliz: A Fejér megyei "átlagorvos" és a szakiro-
dalom 365

V i t a

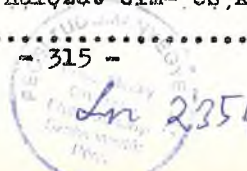
BUGYI Balázs: Szakozás az orvos szemszögéből 369

KÓBOR János: A jobb néha elrontója a jónak 374

K ö z l e m é n y e k — H i r e k 379

Az orvostudományi könyvtári hálózat cím- és kódjegyzéke
NÉV ÉS SZAKMUTATÓ 385

- 315 -

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő:

dr. Székely Sándor

Szerkesztő:

Torday Aliz

Szerkesztőség:

Országos Orvostudományi Könyvtár
és Dokumentációs Központ

Budapest, VIII.

Szentkirályi utca 21.

Telefon: 343-736, 343-788

Jelen számunk munkatársai:

Dr. SZÉKELY Sándor az OOKDK igazgatója, HAMPÓ Jenőné a miskolci Megyei Kórház orvosi könyvtárosa, NÉMETH Béla, SZABÓ Ágnes, SZEPESI Zoltánné, TORDAY Aliz az OOKDK munkatársai, dr. BUGYI Balázs főorvos, kandidátus, KÓBOR János a szombathelyi Megyei Kórház orvosi könyvtárosa.

Székely Sándor

A DEVIZÁS FOLYÓIRATOK MEGOSZTLÁSA AZ ORVOSTUDOMÁNYI
SZAKKÖNYVTÁRI HÁLÓZATBAN BUDAPESTEN

Az Országos Orvostudományi Könyvtári Tanács 1966. február 12-i ülésén javasolta, hogy az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ a rendelkezésére álló adatok alapján dolgozza fel a devizás szakirodalom megoszlását az orvostudományi szakkönyvtári hálózatban Budapesten.

Az elemzést a legújabb adatok alapján, 1966-ra vonatkozóan végeztük el, mert ez esetben nem annyira a múlt, mint inkább jelenlegi helyzetünk az érdekes. Mielőtt a budapesti adatokra rátérnénk, az áttekintés kedvéért érdemes szemügyre venni az ország egész folyóirat ellátottságának az alakulását /természetesen csak a devizás folyóiratok adatai szerepelnek itt is/. Egyébként is, a budapesti és az országos viszonyok nem választhatók el élesen, nagyon is összefüggnek és hatnak egymásra.

I. táblázat

Magyarországon előfizetett devizás folyóiratok 1962-1965 között

Év	Folyóirat db ^x	Ráfordítás	Egy folyóirat átlagára
1962	6491	3 950 000 Ft	608 Ft
1963	6787	4 160 000 Ft	613 Ft
1964	6667	4 302 000 Ft	645 Ft
1965	7353	5 430 000 Ft	738 Ft
1966	6485	4 675 000 Ft ^{xx}	720 Ft

^xA folyóiratok darabszámán a folyóiratok egy-egy évfolyamát értjük, függetlenül attól, hogy évente hány szám jelenik meg belőle.

^{xx}Az 1966. évi ráfordítás végösszege ideiglenes, az 1965-ös árjegyzék alapján számoltuk. A végleges ráfordítás ennél bizonyosan több lesz.

Néhány megjegyzés a táblázathoz:

1. Mivel az egész szakkönyvtári hálózat devizakerete az utóbbi években 5 900 000 Ft körül mozog, 1965-ben nagyon kevés maradt a devizás könyvek beszerzésére. /A helyzeten javított az, hogy az Egészségügyi Minisztérium a saját keretéből átadott egy összeget./

2. A folyóiratok darabszáma 1965-ről 1966-ra 868-cal csökkent. A csökkenés azért következett be, mert a keret egy részét könyvvásárlásra tartottuk fenn, valamint a várható drágulásra tartalékkoltuk a külkereskedelmi szervek utasítására.

3. A folyóiratok átlagos ára évről, évre drágul és 1964-ről 1965-re a drágulás igen jelentős volt. A végleges elszámoláskor várható, hogy a folyóiratok átlagára 1966-ban nagyobb lesz a táblázatban szereplőnél.

A Budapest területén előfizetett devizás folyóiratok megoszlása 1966-ban a következő képet mutatja:

II. táblázat

Devizás folyóiratrendelések Budapesten 1966-ra

Előfizető	F.i.db	F.i.féleség	Ráfordítás	Átlagár
BOTE	1054	626	773 000 Ft	733 Ft
Főv.Tan.intézményei	681	264	441 000 Ft	647 Ft
Orsz. és közp.intézm.	1118	614	757 000 Ft	677 Ft
Egyéni /orvosok/	<u>154</u>	-	<u>69 000 Ft</u>	448 Ft
Együtt	3007	910	2 040 000 Ft	678 Ft

Az árak ez esetben sem tekinthetők véglegeseknek és természetesen a végleges árakhoz képest módosulnak majd az átlagos árak is. Az arányokról és a nagyságrendekről azonban a táblázat megfelelően tájékoztat. És ha hozzátesszük, hogy az arányok lényegében évek óta változatlanok, akkor megfelelő tájékozódásra nyílik lehetőség egyfelől a budapesti megoszlásnak az országos adatokhoz való viszonyítása, másfelől az egyes budapesti kategóriák egymáshoz való viszonyítása tekintetében.

1965-ről 1966-ra a Budapestre előfizetett folyóiratok száma is csökkent. 1966-ra 591 olyan folyóiratról mondtak le, amelyekre 1965-ben még előfizettek, ezzel szemben 152 olyan folyóíratra fizettek elő, amelyek 1965-ben még nem jártak. /Időközben megindult folyóiratok, az újabb kutatási témákhoz szükséges lapok, stb./ Budapesten tehát a folyóiratok száma 1965-ről 1966-ra 439-cel csökkent, ami több mint a fele az országos csökkenésnek /868 folyóirat/. Ugyanakkor Budapesten a folyóiratokra történő ráfordítás az országosnak csak 45%-a.

Az átlagárakat elemezve azt látjuk, hogy az egyéni megrendelők fizetik elő a legolcsóbb folyóiratokat: többnyire az olcsó hetilapok valamelyikéről van szó. A Fővárosi Tanács intézményei, valamint az országos intézmények folyóiratainak átlagárai között nincs nagy különbség, a Főváros valamivel olcsóbb folyóiratokat rendel átlagban. Ezek az átlagárak már lényegesen magasabbak az egyéni előfizetők által rendelt folyóiratok átlagáránál. Ismét jelentősen nagyobb az Egyetem által rendelt folyóiratok átlagára. Ámbar az árakból nem lehet a folyóiratok színvonalára következtetni, az kétségtelen, hogy a kisebb példányszámban megjelenő, terjedelmesebb, magasabb színvonalu folyóiratok, valamint a referáló és indexelő folyóiratok, amelyekre elsősorban a kutatóknak van szükségük - drágábbak. Ez a magyarázata annak, hogy az Egyetem fizeti elő átlagban a legdrágább folyóiratokat.

A táblázat felvilágosítást ad a folyóiratok többszöröződéséről is. Ha a Budapesten előfizetett folyóiratok darabszámából levonjuk az egyéni előfizetők 154 példányát, az eredmény: 2853 folyóirat. Ennyi a közületi előfizetés. A táblázat "együtt" rovatában feltüntetett 910 folyóiratféleség is a közületi előfizetésre vonatkozik, az egyéni előfizetést nem dolgoztuk fel ebből a szempontból. A közületi előfizetésben a többszöröződés globálisan tehát átlagosan valamivel több mint három. Feldolgoztuk a háromnál több példányban előfizetett folyóiratokat és az alábbi eredményt kaptuk:

III. táblázat

A devizás folyóiratok többszörös előfizetése Budapesten 1966-ra

4	pld-ban jár	65	féle folyóirat		
5	" "	38	" "		
6	" "	35	" "		
7	" "	19	" "		
8	" "	12	" "		
9	" "	13	" "		
10	" "	10	" "		
11	" "	7	féle éspedig: Ann.Surg.; Blood; Electroenceph. clin.Neurophysiol.; Biol.Chem.; J.clin. Inves.; Proc.Soc.exp.Biol.; Radiology.		
12	" "	2	féle éspedig: Amer.J. Physiol.; Zbl.Hals-, Nas.-u. Ohrenheilk.		
13	" "	6	féle éspedig: Amer.J.Dis.Child.; Amer.J.Path.; Geburtsh.u.Frauenheilk.; Mschr. Kinderheilk.; Z.Kreisl.-Forsch.; Zbl.Ges. Kinderheilk.		
14	" "	2	féle éspedig: Nature; Excerpta Med. Sebészet.		
15	" "	4	féle éspedig: Anaesthesist.; Arch.intern.Med.; Klin. Wsch.; Surgery		
16	" "	2	féle éspedig: Circulation; Surg.Gynec. Obstet.		
17	" "	1	féle éspedig: Amer.J.Obstet.Gynec.		
20	" "	1	féle éspedig: Fortschr.Röntgenstr.		
21	" "	2	féle éspedig: J.Lab.clin.Med.; Presse med.		
22	" "	3	féle éspedig: Brit.med.J.; Chirurg; Münch.med. Wsch.		
35	" "	1	féle éspedig: JAMA		
45	" "	1	féle éspedig: Lancet		
47	" "	2	féle éspedig: Dtsch.med.Wschr.; Schw.med.Wsch.		

Összegezve a háromnál több példányban járó folyóiratok példányszámát 1724 folyóirat az eredmény. Az egy-három példányos folyóiratok száma pedig 1129. Ha féleség szerint választjuk ket-té a folyóiratállományt, az eredmény az lesz, hogy a 910 féle folyóiratból 226 félére fizetünk elő háromnál több és 684 félére egy-három példányban.

A táblázatban — érdekesség kedvéért cím szerint is feltüntettük a tiznél több példányban járó folyóiratokat.

Mint már említettük, csak az előfizetett — vagyis vásárolt — folyóiratokat dolgoztuk fel. Valamit javít a folyóirat ellátottságon az, hogy néhány intézmény /elsősorban az OOKDK és a BOTE Közp. Könyvtára/ ingyen is kap folyóiratokat a tőkés országokból csere vagy ajándékozás révén. Ilymódon a folyóiratok darabszáma kb. 250-nel, féléssége pedig kb. 170-nel növekszik. Mivel a beszerzésnek ez a módja eléggé bizonytalan és az évfolyamok elég gyakran hiányosan érkeznek, a beszerzésnek erre a módjára nem lehet támaszkodni.

A folyóirat beszerzés volumene tekintetében egyáltalán nem közbűs az egyes folyóiratok ára. Nyilvánvaló, hogy egy adott devizakeretből — a beszerzési politikának megfelelően — lehet sok olcsóbb vagy kevesebb drágább folyóiratot vásárolni. Ebből a szempontból megvizsgáltuk, hogy a 900 Ft-nál drágább folyóiratokból mennyit rendeltünk Budapestre 1966-ra és az alábbi eredményt kaptuk:

IV. táblázat

A 900 Ft-nál drágább folyóiratok példányszáma Budapesten 1966-ban

1 pld-ban	jár	39 félév	folyóirat
2	"	24	"
3	"	21	"
4	"	14	"
5	"	9	"
6	"	5	"
7	"	5	"
8	"	4	"
9	"	2	"
10	"	1	"
11	"	1	"
12	"	2	"
13	"	1	"
14	"	2	"
20	"	1	"

E táblázatból kiszámítva kitűnik, hogy 472 db olyan folyóirat jár Budapestre, amelynek évi előfizetési ára több mint 900 Ft, a

472 db-ból 206 db esik az egy-négy példányos csoportra, 266 db pedig az 5-20 példányos csoportra. Ez utóbbi csoportból éppen a félé referáló és indexelő folyóirat /133 db/. Egyébként ezek a folyóiratok a legdrágábbak.

Kiszámítottuk, hogy az 5-20 példányban járó "drága" folyóiratokra mennyi ráfordítás jut: 492 000 Ft. Vagyis ez a viszonylag kis csoport /3007 folyóiratból mindössze 266 db/ az egész ráfordításnak majdnem a negyed részét emészt fel /2 040 000 Ft-ból 492 000 Ft-ot/. Az ebben a kategóriában szereplő folyóiratok átlagos előfizetési ára 1850 Ft. Ez 266 db folyóirat, 33 féleség. Ha csak egy-egy példányt fizetnénk elő belőlük, az több mint 400 000 Ft megtakarítást jelentene. Ezeknek a lapoknak a többsége referáló folyóirat, az előfizetők ragaszkodnak hozzájuk.

Végül még egy adat a folyóiratok többszörös előfizetéséről a II. táblázat alapján. A többszörös előfizetés aránya a legnagyobb a Főv. Tanács intézményeinél /264:681/, utána az országos intézmények következnek /614:1118/ és végül az Egyetem /626:1054/.

Az adatok elemzése után vizsgáljunk meg néhány, az elemzésből folyó problémát.

A folyóiratok választéka

Ez az első exakt elemzésünk a szakkönyvtári hálózatba járó folyóiratokról, a hálózat folyóirattellátottságáról szóló eddigi adatok részben becslésen alapultak. Így pl. a tőkés országokból származó folyóirat-választék tekintetében eddig olyan adatot közöltünk, amely szerint az országba kb. 1300-1400 féle devizás folyóirat található.

Amint az a II. táblázatból kitűnik, Budapestre 1966-ra 910 féle devizás folyóiratot rendeltünk. Ehhez természetesen hozzá kell adni az ingyen /ajándékba vagy cserésképpen/ kapott folyóiratokat, számuk kb. 200 db és kb. 170 féleség. Ezek szerint a folyóirat választék Budapesten nem éri el az 1100-at, ami azt jelenti, hogy a nemzetközi dokumentációs irodalom szerint beszerzésre érdemesnek tartott folyóirat választéknak csak mintegy negyedrésze van meg Budapesten. /Az országos választék 1300-1400./

A folyóirat választék szempontjából tehát jobban el vagyunk maradva, mint azt eddig gondoltuk. Az elmaradás mind a szomszédos szocialista országok vonatkozásában /ezekben az országokban a választék 1500-2000 között mozog/ mind a kapitalista országok vonatkozásában /4000-5000 közötti választék/ fennáll. A világon megjelenő orvosi folyóiratok számát több mint 7000-re becsülik, közülük mintegy 4000-et tart a dokumentációs irodalom "értékesnek" vagyis beszerzendőnek, feldolgozandónak.

A BOTE Központi Könyvtára a legnagyobb hazai szakkönyvtárunk. A táblázatban kimutatott választék /626 féleség/ nem a Központi Könyvtárra, hanem az egész Egyetemre vonatkozik. Igaz, a BOTE hárlózatában elég nagy a duplicitás /626 féléből 1054 darab/, de korántsem az a helyzet, hogy a 626 féle folyóirat mind megtalálható a Központi Könyvtárban, hanem sok olyan folyóirat van, amely csak valamelyik intézet könyvtárában van meg. Ez egyébként megnehezíti a hozzáférhetőséget. A BOTE Közp. Könyvtárának devizáért vásárolt folyóiratválasztéka mindössze 368 féleség. Ehhez hozzáadandó a 101 cserébe vagy ajándékba kapott folyóirat /amelyek között csak két-három a duplicitás/. A devizás folyóiratválaszték tehát nem éri el a 470-et. Ezen kívül a BOTE Központi Könyvtárába 240 folyóirat jár a szocialista országokból /beleértve a hazai lapokat is/. A teljes folyóirat választék tehát 710. Ilyenformán a BOTE Közp. Könyvtára nem hogy nem tekinthető országos igényeket kielégítő alapkönyvtárnak /állományát tekintve/, de még - nemzetközi összehasonlítás alapján - valamirevaló egyetemi könyvtárnak sem.

Nem munkáltuk ki a folyóirat választék kérdését nyelvi szempontból, azonban megállapítottuk, hogy a Budapestre járó 910 féle folyóirat gyakorlatilag német és angol nyelvű. Mintegy tucatnyi francia valamint olasznyelvű folyóirat van csupán, spanyol és más nyelvű egy-egy akad. Az angol, német, francia és olasz nyelven kívüli folyóiratok száma legfeljebb öt-hat.

Kétségtelen, hogy a francia, olasz, spanyol, japán és skandináv nyelveken jelentős mennyiségű szakfolyóirat jelenik meg, és e nyelvtérületek orvostudománya ma már egyáltalán nem elhanyagolható. E nyelveken azonban hazánkban kevesen értenek, ezeket a folyóiratokat a dokumentációs központban /vagy nagy könyvtárakban/ fel kellene dolgozni, anyagukat fel kellene térni a magyar kutatók

számára. Ugyanez vonatkozik a szocialista országok irodalmára, amely országok nyelvén hazánkban ugyancsak kevesen beszélnek. Külföldön és hazánkban más szakmákban jelentős folyóirat választékot szereznek be ezekről a nyelvterületekről is és a központi könyvtárak és dokumentációs központok tárják fel az anyagukat /referálás, fordítás, stb./. Mivel a mi szakmánkban erre nincs lehetőség, végeredményben indokolt — de sajnálatos —, hogy a nyelvterületek folyóiratai nem járnak az országba és így a nyelvterületek irodalmáról csak közvetett módon /a referáló és indexelő folyóiratokból/ szerezhethetnek tudomást a magyar orvosok. E közvetett mód és a referáló folyóiratok hosszú átfutási ideje miatt ily módon a magyar orvosok a világ orvostudományának jelentős részéről csak hiányosan és nagy késéssel tájékozódhatnak.

Ami tehát a folyóiratok választékát illeti, megállapíthatjuk, hogy minden szempontból nagyon elmaradott állapotok vannak nálunk.

A szakirodalmi igények kielégítése.

A szakirodalmi igények kielégítésének legfőbb forrása a folyóiratirodalom. Ez a tény megmutatkozik abban is, hogy a rendelkezésre álló pénz jelentősen nagyobb részét fordítják a folyóiratok beszerzésére és csak kis részét könyvek vásárlására. Az igények bizonyos mértékig a lehetőségekhez alkalmazkodnak. Néhány évvel ezelőtt általában meg voltak elégedve a beszerezhető folyóirat mennyiséggel és választékkal. Amióta azonban a szakkönyvtári hálózat működik és működése egyre javul /az utolsó, 3-4 évről van szó/, növekszik a szakirodalom iránti érdeklődés. Míg 1962-ben az országba járó 6491 db folyóirat gyakorlatilag minden igényt kielégített, ma ugyanezt a folyóiratmennyiséget /1966-ban 6485 db folyóirat/ elégtelennek érzik mindenütt. És Budapesten ugyanúgy feszítenek már a megnövekedett igények mint vidéken.

Az igények kétfélék. Az orvosok nagy tömegei az általános folyóiratokat, vagy "a nagy szakmák" folyóiratait igénylik. Ezért ezekből rendelik a legnagyobb példányszámot /lásd a III. táblázatot/. A kutatók a kifejezetten szakfolyóiratokat, valamint a referáló-indexelő és az alaptudományokkal kapcsolatos /pl. biokémia, biológia/ folyóiratokat igénylik. Az előbbi csoportba általában olcsóbb, az utóbbiba általában drágább folyóiratok tartoznak.

Nekünk minden igényt ki kellene elégítenünk, de erre ma már az adott keretek között nincs meg a lehetőség.

Nyilván arra is számíthatunk a közeljövőben, hogy a kutatók igénye ki fog terjedni azokra a folyóiratokra is, amelyek eddig nem jártak az országba, hiszen ez a folyóiratok — az értékes folyóiratok — 70-75%-a! Elméletileg minden igényt ki tudunk ugyan elégíteni, hiszen, mindent be lehet szerezni külföldi könyvtári kapcsolatok révén. Az elmélet és a gyakorlat között azonban ez esetben nagy hézag van: a külföldi kölcsönzés hosszú ideig bonyolódik és eléggé nehézkes, ezen felül folyamatos kölcsönzésről nem is lehet szó /pl. egy drága folyóirat számainak sorozatos, rendszeres megküldése kölcsönképpen/.

Az igények kielégítéséről tehát megállapíthatjuk, hogy ma már az igények túlnőtték az adott kereteket és csak nagy nehézségekkel elégíthetők ki. Számíthatunk arra is, hogy e tekintetben évről évre nehezebb helyzetben leszünk.

Centralizálás vagy decentralizálás?

Az OOKDK — mint az orvostudományi szakkönyvtári hálózat központja — 1962-től irányítja a devizás folyóiratok beszerzését, 1962. előtt ezt a tevékenységet az Egészségügyi Tudományos Tanács végezte. Az OOKDK kialakult helyzetben vette át ezt a munkát, az 1961-ben még az ETT által engedélyezett folyóiratok száma /1962-es adat/ eltekintve az 1965-ös kiugrástól, nem változott lényegesen. Az OOKDK tevékenysége az elmúlt négy évben lényegében arra irányult, hogy bizonyos arányosítást hajtson végre és a szakirodalmi ellátás tekintetében régebben bizonyos mértékig elmaradott vidéket fejlessze, továbbá, hogy a drágulást /lásd az átlagos árak emelkedését az I. táblázatban/ bizonyos devizakeret emeléssel részben kompenzálja.

Az OOKDK arra is törekedett, hogy a folyóiratok centralizálását propagálja, mert meggyőződésünk, hogy a nagyobb könyvtárakban összpontosuló folyóirat állomány felhasználásának sokkal jobb a lehetősége mint a kisebb könyvtárakban lévőké. A kis könyvtárakban — legyen az akár kórházi akár intézeti — nincsenek mindenütt könyvtárosok és a folyóirat állományt gyakran egy-két vezető szakember használja csupán.

Centralizáláson azt értjük — és erre törekszünk —, hogy a BOTE Központi Könyvtárát fejlesszük a legnagyobb mértékben, vidéken pedig a három orvosi egyetem könyvtárát.

A budapesti folyóiratállomány helyzetének elemzése azt mutatja, hogy e centralizáló törekvésünk nem járt nagy sikerrel, a régebbi "szokásjog" alapján a folyóiratok szóródása nagyfokú. Már említettük a BOTE Közp. Könyvtárának helyzetét az Egyetem vonatkozásában, ugyanez vonatkozik a Fővárosi Tanács intézményeire is.

Budapesten összesen 203 szakkönyvtár működik a hálózatunkban /közülük 49 tartozik az Egyetemhez/. A 203 könyvtár közül — ámbar jelentős részük elég kicsiny — mindössze 12 nem rendel devizás folyóiratot. Általános az, hogy a megrendelők ragaszkodnak az eddig is előfizetett folyóiratokhoz. A szóródás tehát nagy, de mivel egyetlen kategóriában sem sikerült erőteljesen működő nagy könyvtárat létrehozni az elmúlt években, nem sikerült megszüntetni a szóródást sem. A szóródás megszüntetésével párhuzamosan ugyanis biztosítani kellene a központi folyóirat ellátást, hogy a "kicsik" ne károsodjanak. Ezt azonban csak személyi és anyagi vonatkozásban jól ellátott, korszerűen felszerelt nagy könyvtárak vállalhatják.

Ha volna egy vagy több olyan könyvtár, amely ki tudná szolgálni az igénylőket, akkor a szakirodalom nagy részét ezekbe lehetne koncentrálni és a kisebb könyvtárak számára csak az általános tájékoztatást nyújtó /tehát olcsó/ és a napi munkához feltétlenül szükséges /tehát kevés/ folyóiratot kellene biztosítani.

Szükség van tehát elsősorban egy olyan korszerű központi könyvtárra, mint amilyenek a többi szakma területén már működnek. /Orsz. Műszaki, Orsz. Mezőgazdasági Könyvtár stb./. Ebbe a könyvtárba koncentrálnódna a legszélesebb folyóiratválaszték, a könyvtár reprográfias /másoló/ berendezésével juttatná el a kívánt irodalmat azokhoz, akik nem érik be azzal, hogy helyben elolvassák. Ez a központi könyvtár ellátná a BOTE Közp. Könyvtárának és az OOKDK-nak a funkcióját és egyben tehermentesítené a Főv. Tanács intézményeit is, mert jelentős mértékben kielégítené a fővárosi orvosok igényeit általában. /Természetesen — országos központ lévén — az OOKDK jelenlegi működését meghaladó országos tevékenységet is fejtené ki./

Ez természetesen távlati lehetőség.

Jelenleg, a folyóirat-választék centralizált növelése szükséges továbbra is. Ennek egyik eszköze — mint eddig is — a további koordinálás, a többszörösen előfizetett folyóiratok egy részének lemondása és helyettük új folyóiratok előfizetése. Tekintettel kell azonban lenni továbbra is az olvasók igényeire, a koordinálást irányvonalként kell alkalmazni, helytelen volna olyan folyóiratról lemondani, amire nagy az igény, amit sokan használnak csak azért, hogy a választékot növeljük esetleg olyan folyóirattal, amire kevesebb az igény.

Mivel a folyóiratok drágulása az utóbbi időben eléggé jelentős, kétséges, hogy koordinálással lehetséges-e a választék növelése. Eddigi tapasztalataink azt mutatják, hogy a koordinálással fel- szabadított összeg nagy részét a drágulás fedezésére kell fordítani.

Ezért feltétlenül szükség van a devizakeret emelésére ahhoz, hogy a választék tekintetében elmaradott helyzetünkben kiemelkedjünk. A folyóirat választéknak néhány száz féleséggel való növeléséhez mintegy 500 000 Ft-ra volna szükség, hiszen éppen a drágább folyóiratok beszerzése volna szükséges nagyobb választékban. A választék növelésére szolgáló deviza pótkeretet valóban centralizáltan kell felhasználni, túlnyomó nagy részét a négy egyetem, elsősorban a BOTE Központi Könyvtára állományának bővítésére.

X X X

A fenti feldolgozást az Országos Orvostudományi Könyvtári Tanács 1966. decemberében tartott ülésén megvitatta. A Tanács megállapította, hogy — az 1967-re szóló megrendelésekből megállapíthatóan — csökkent a folyóiratok többszörös előfizetése Budapesten. Az együttműködés fejlesztésére az OOKT kívánatosnak tartja egy könyvtárközi koordináló bizottság szervezését a budapesti egészségügyi intézmények könyvtárainak vezetőiből. A Tanács hangsúlyozta, hogy a folyóiratok további centralizálásának előfeltétele a hatékony reprográfiai szolgálat. A reprográfiai szolgáltatáson kívül a Tanács — elsősorban a gyakorló orvosok szakirodalmi tájékoztatása céljából — szükségesnek tartja egy nyomtatásban megjelenő informatív folyóirat kiadását is.

Hampó Jenőné:

DEVIZÁS FOLYÓIRATOK KÖLCSÖNZÉSE A BORSODI ALKÖZPONTBAN

A borsodi alközpont könyvtárához 14 tagkönyvtár tartozik. A tagkönyvtárak Miskolc város és a megye területén lévő számottevő egészségügyi intézmények könyvtárai. Ezt a 14 tagkönyvtárat az OOKDK beindulásakor szervezték meg. Az alközponti könyvtár legfontosabb feladata a megyében dolgozó orvosok ellátása szakirodalommal, közötté devizás szakirodalommal is. Vagy talán éppen elsősorban ezzel, hiszen ez iránt nyilvánul meg a legnagyobb érdeklődés. Ezért a központi könyvtárnak úgy kell a devizán vásárolt folyóiratokkal bánni, hogy az minden olvasni vágyó orvosnak rendszeresen rendelkezésére álljon — lakjon bár az illető Ricsén, vagy Miskolcon. A könyvtárnak amellet, hogy hivatását megfelelően gyakorolja, úgy kell a folyóiratokkal foglalkoznia, hogy azok a főorvosok szűk körén túl, eljussanak az alorvosok széles rétegeihez, sőt a körzeti orvosokhoz is. A központi könyvtár reprezentatív folyóirat állományát viszont a tudományos munkára nevelés hatékony eszközévé kell emelni.

A borsodi alközpont könyvtára ezért a devizás folyóiratok kölcsönzésének megindításakor kettős feladatot tűzött ki maga elé és oldott meg. Először és alapvetően az eszmei cél volt a lényeges: megvalósítani minél több orvos részére a szakmai továbbképzés lehetőségét a rendszeres folyóirat olvasás útján. Másodszor, a gyakorlati rész sikeres kivitelezése érdekében olyan kölcsönzési rendszert kellett kidolgozni, amely egyszerű, pontos és rugalmas,

A "folyamatos" kölcsönzés^x

A könyvtár a kijelölt feladatot a folyamatos kölcsönzés bevezetésével oldotta meg.

A munka előfeltétele volt, egyrészt megtörni a közönyt, amellyel az orvosok a könyvtárak iránt viseltetnek, másrészt tudatosítani velük a központi könyvtár nemes célkitűzéseit. Ezt a programot a könyvtár úgy oldotta meg, hogy minden munkaterületen a lehető legprecízebben dolgozott, és minden olvasóval a lehető legudvariasabban foglalkozott.

A tagkönyvtárak továbbra is megkapták azokat a nagyon keresett folyóiratokat, amelyek — az un. általános orvosi folyóiratok — a könyvtár és az orvosok munkájához feltétlenül szükségesek.

A központi könyvtár pedig teljes folyóiratállományát folyamatos kölcsönzéssel a tagkönyvtáraknak rendelkezésére bocsátotta.

A gyakorlati kivitelezésnél figyelembe kellett venni, hogy a megye nemcsak azzal a 14 egészségügyi intézménnyel rendelkezik, amely tagkönyvtára az alközpontnak, hanem számos új szakrendelő, kis szülőotthon és gondozó is létezik, amelyek még számottevő könyvállománnyal, felszerelt könyvtárral nem rendelkeznek, de a folyóiratok olvasására az orvosok körében az igény fennáll. A rendszert tehát olyan rugalmasan kellett megtervezni, hogy a növekvő igényeket is folyamatosan kielégíthesse.

Az első próbálkozás 1963 májusában történt. A szervezés eszköze egy levél volt, melyet gépelt formában, a tagkönyvtárat fenntartó egészségügyi intézmény igazgatójához juttattunk el. A folyóirat kiválasztása a levélhez mellékelte listáról történt. A kölcsönzés két hétre szólt.

Még ugyanabban az évben, 1963-ban, ősszel, a könyvtár a nagyobb rendelőintézeteket is bekapcsolta a központi kölcsönzési rendszerébe. A fejlődést tükrözi az a tény, hogy a folyamatos kölcsönzést ez a második levél, már a hálózatba tartozó orvosok folyóirattal való ellátása egyik kedvelt formájának nevezhette. A második levél

^xFolyamatos kölcsönzés a kölcsönzésnek az a módja, amellyel a könyvtáros egyszeri kérésre egész éven keresztül küldi a kívánt folyóiratot.

mellé stencillel sokszorosított folyóiratlistát csatolt a könyvtár. A levél formája azért maradt egyelőre még gépelt, mert bebizonyított dolog, hogy a stenciles levelek iránt sokkal kevesebb az érdeklődés, mint a géppel írott iránt. A könyvtár működésének kezdeti szakaszában nem bocsáthatott ki olyan szervező levelet, amely olvasatlanul a szemétkosárban köt ki.

A folyóiratlista két példányos volt. Az egyikén alá kellett húzni az igényelt folyóiratok címét, aláírni, lepecsételni és visszaküldeni a központi könyvtárba. Ezzel jóformán minden adminisztratív nehézség nélkül kapcsolódhatott be egy-egy intézmény a rendszerbe.

Az első szakasz gyakorlati lebonyolítása az országban alkalmazott könyvtárközi kölcsönző lapok segítségével történt. A központi könyvtár minden folyóiratnak felfektetett egy hat példányos könyvtárközi kölcsönző lapot. A hat példányból egy a kérő könyvtár birtokába került, egy a küldött folyóiratokkal ment, mint kíséző levél, a többi pedig a könyvtárban maradt. Az itthon maradt lapokat minden intézmény számára külön borítékban tároltuk. Ez a módszer elég sok munkát adott a könyvtár dolgozóinak.

1. Két helyre kellett beírni minden egyes elküldött folyóirat-szám adatait: a kíséző levélként használt lapra és az ott-hon maradottra.
2. A puha kölcsönző lapokat nehéz volt kezelni.
3. Mivel a lapok egy teljes évre szóltak, hamar be is teltek és a zsúfoltság már megnehezítette az áttekintést.

Szervezés az új rendszerhez

1. A folyóiratok központi megrendelése.
Tekintettel arra, hogy a devizás folyóiratok megrendelése eléggé bonyolult adminisztratív feladat, a központi könyvtár maga végezte el a tagkönyvtárak helyett is a következő évi rendelő lapok megírását, s csak az összesítő lapot iratta és pecsételtette le az érdekelt intézménnyel. Most már egyetlen átfedés sem akadt a megyébe járó folyóiratok között és egyetlen lap sem sikkadt el a központi könyvtár szeme elől.

2. Központi folyóirat katalógus szerkesztése.

Miután így teljes lett a megyébe járó folyóiratok listája, erre a biztos alapra, támaszkodva, a könyvtár elkészítette folyóiratkatalógusát.

A következő körlevél kibocsátásakor tehát már a megyébe járó összes orvosi folyóirat szerepelhetett a mellékelt listákon.

3. A tagkönyvtári könyvtárosok továbbképzése.

A tagkönyvtári könyvtárosok képzése 3-4 napos tapasztalatsere formájában történt. /Tekintettel arra, hogy a könyvtárosok nagy része nem hivatásszerűen folytatta könyvtárosi teendőit, nem lehetett más módját találni a szakmai továbbképzésnek./

A legalapvetőbb szakmai ismeretek mellett meg kellett őket tanítani az új folyamatos kölcsönzési rendszer gyakorlati lebonyolítására is, hogy a majd hozzájuk befutó igényeket könnyedén ki tudják elégíteni.

4. A folyóiratok feldolgozása.

Az előző év tapasztalatai azt mutatták, hogy egy-egy folyóirat átlagosan 12 egyén illetve intézmény kezén fut keresztül. Egyetlen folyóirat sem volt azonban, amelyen ötnél kevesebb olvasó neve szerepelt volna. Amennyiben a jövőben a folyamatos kölcsönzési rendszer még szélesebb olvasói tábort vonz, a munkamenet megkönnyítése érdekében a folyóiratokat ugyanolyan rendszeresen kell cédulázni, mint a könyveket. 1964. I. 1-től a központi könyvtárban minden egyes folyóirat tasakot és könyvkártyát kap. Ez a munka naponta, 1-1 1/2 órai konkrét elfoglaltságot ad egy embernek, viszont felbecsülhetetlen módon megkönnyíti a kölcsönzés munkáját.

A könyvtár kezdettől fogva minden kikölcsönzött könyvről vagy folyóiratról készített cédulát, de csak alkalmi jelleggel. Ezeket betűrendben tárolta. Ez a rendszer bevált, átszervezést nem igényelt. Csupán a folyóiratok esetében használt esetlegesség szűnt meg, mivel most már ezek is teljesen felszerelve kerülnek kölcsönzésre.

1964-ben az olvasók konkrét kérésére, a központi könyvtár az előző évnél sokkal szélesebb körben indította el a folyamatos

kölcsönzés megszervezését. Most már stenciles levelet lehetett kibocsátani, mivel a könyvtári kiadványok iránt megindult az érdeklődés.

Az országos cimtárban foglalt adatok alapján, minden megyei egészségügyi intézménynek küldtünk levelet, tehát kórházaknak, rendelő intézeteknek, szülőotthonoknak, mentőállomásoknak és gyógyszeráraknak is.

A levél mellett, szintén stencillel sokszorosítva megkapta minden intézmény a megyei folyóiratok szakkatalógusát. Most már nemcsak a központi könyvtár folyóirataihoz juthatott hozzá az érdeklődő olvasó, hanem bármelyik laphoz, amely a megye területén található. Hogy ez mennyire lényeges, szeretném egy pár példával bebizonyítani.

A központi könyvtár mellett Miskolcon működik egy nagy kórházi könyvtár is, a Semmelweis Kórház könyvtára. Ez a könyvtár évtizedek óta gyűjti anyagát, folyóiratállománya jelentős. A központi könyvtár mellett, ma is ide jár a legtöbb folyóirat. Mindaddig az állománya még a kórházi orvosok előtt sem volt feltárva, a városi és a megyei orvosok pedig tudomást sem szereztek róla. Folyóirataik között akad olyan is, amely az országban kivülről más könyvtárba nem is jár.

Ugyancsak hasonló jelentős állománnyal rendelkezik a diósgyőri Városi Kórház, azzal a különbséggel, hogy itt a folyóiratok tárolása nem központi helyen történik, hanem az osztályokon.

Amikor a folyóiratlista nyilvánvalóvá tette, hogy a megyébe egy aneszteziológiai folyóirat is jár /Ózdra/, azóta nem marad ki egyetlen sebészeti osztállyal rendelkező kórház sem, amely ne igényelné ezt folyamatos kölcsönzésre.

A siker szinte meglepő volt. Szülőotthonok és mentőállomások kivételével szinte minden intézmény jelentkezett folyóirat kölcsönzési igénnyel. Az előző év 19 kölcsönző intézményével szemben, 1964-ben 41 intézmény vette fel a kapcsolatot az alközponti könyvtárral.

A folyamatos kölcsönzés során kiépült jó viszony föllendítette a könyvtár könyvforgalmát is, megindította a bibliográfiai tevékenységet, s megszorította a helyben olvasók számát. Az alig két

éves új könyvtár forgalmi adata így lett 1964-ben 67 000 könyvtári egység.

Az új kölcsönzési rendszer kialakítása

Elsősorban figyelembe kell venni, hogy amíg a kölcsönző intézmények száma "csak" 41, addig egy-egy intézmény 30-40 féle folyóiratot is igényel.

A könyvtár ennek megfelelően új formát dolgozott ki a kölcsönzés lebonyolításához, ami kitűnően bevált.

1. Az intézmények kéréleveleit dossziében összegyűjti. A beérkezés sorrendjében megszámozza.
2. Egy füzetben összeírja /a dossziében összegyűjtött levelek számai alapján/ a folyamatos kölcsönzésbe bekapcsolódott intézmények névsorát, pontos címét, könyvtárosának, vagy a könyvtári munkával megbízott munkatársának és az igazgatónak a nevét.
3. Minden intézménynek felfektet egy szabvány személyi lapot, melyre rávezeti azon folyóiratok címét, melyet az intézmény folyamatos kölcsönzésre megkért. Külön megjelöli, ha tagkönyvtári folyóirat is szerepel a listán, egyrészt, hogy év végén a folyóiratok olvasottságáról megyei vonatkozásban is képet alkothasson, másrészt, hogy reklamálások esetében azonnal tudjon tájékozódni. A személyi lapokat dobozban betürendbe rakja.
4. Minden egyes igényelt folyóiratról külön kártyát készít. Erre a célra könyvkártyát használ. A lap sima felületére beírja a folyóirat címét, jobb felső sarkába az igénylő intézmény rövidített nevét. A lapokat elhelyezi a személyi lap összehajtott tasakjában.
5. Kölcsönzés esetén a könyvkártya vonalazott soraiba beírja az elküldött folyóirat adatait; visszaküldéskor pedig ki-
huzza azt. Pl:

Saujhely

Klinische Monatsblätter für Augen-
heilkunde

1965. 119: 2,3

" 4,5

A személyi lap "kölcsonzés lejár" rovatába beírja a visszaküldés dátumát és az elküldött lapok számát. Pl.: V.1/16

6. Az összeállított folyóiratcsomag elküldése kísézőlevéllel történik. Mivel a központi könyvtárnak a kórházzal közös segédhivatala van, házon belül is körültekintéssel kell eljárnia, mert a nehéz folyóirat csomagokat nem szívesen postázzák, s így megtörténhet, hogy pár napig itt is elfekszik a szállítmány. A kíséző levél tehát másolatokkal készül, hogy a visszakapott példányról a könyvtár megállapíthassa, elküldték-e a csomagokat.

A segédhivatallal pontosan rávezetteti az elküldés dátumát.

A sok kísézőlevél írását stenciles formában oldotta meg a könyvtár. Ez egy űrlap jellegű séma, melybe csak az elküldött folyóiratok száma és a visszaküldés napja kerül be kézírással. A kísézőlevél sémája a következő:

Tárgy: folyamatos kölcsönzés

1030-. . . . /1964.

Ü.i.:

Melléklet:

.
.

Csatoltan küldünk db. folyóiratot.
A visszaküldés napja:

A továbbiakban is szívesen állunk rendelkezésükre.

M i s k o l c, 1964.

könyvtáros

Ez a kölcsönzési rendszer általában jónak bizonyult.
Ezt bizonyítja, hogy:

1. Egyetlen folyóirat sem vészett el.
2. Soha nem fordult elő, hogy a kölcsönző könyvtárnak sürgétést kellett volna írni, mert mindössze 3-4 napos volt a folyóiratok visszaküldésének maximális késése.
3. Bár nagyon megemelte a könyvtár forgalmát, a kölcsönzés egyszerű lebonyolítása nem okozott elviselhetetlen munkatöbbletet. /A könyvtári munkát akkor egy főhivatású könyvtáros és egy 4 órás kisegítő végezte.
4. Az intézményekkel felvett rendszeres kapcsolatot a körzeti orvosok érdeklődését is felkeltette, egyes személyek is jelentkeztek igényeikkel.

A rendszer hibái

1. Egy-egy intézmény nagyon sok folyóiratot igényelt, s így egyik osztály kötve volt a másik osztály olvasási tempójához, s az orvosi könyvtáros ügyintézéséhez.
2. A nagy csomagok postázása egyaránt fárasztó könyvtárosoknak és segédhivataloknak.
3. Bebizonyosodott, hogy csak az a könyvtár tudja ellátni a folyamatos kölcsönzés munkáját, ahol a könyvtáros hozzáértéssel és segítőkészséggel foglalkozik a művelettel.

Azok a folyóiratok, amelyek gyenge könyvtárossal rendelkező kórházba jártak, csak nagyon nehezen, vagy egyáltalán nem jutottak el az igénylő olvasókhoz.

A könyvtár az 1965 évi szervezést az eredmények és hibák felmérésével kezdte el.

Mint jól bevált rendszert, megtartotta a kölcsönzés gyakorlati lebonyolításának formáit.

Mivel a kölcsönzés maga már kinőtt az intézmények közötti kapcsolat kereteiből, kiterjesztette azt külön osztályokra és egyénekre is. Megszerezte a megye összes orvosának névsorát /a nyugdíjasokét is/ és minden orvosnak küldött szervező levelet. Két év alatt már kialakult a különböző kórházi osztályok névsora és most már nem igazgatóságokkal, hanem közvetlenül osztályokkal vehette fel a kapcsolatot. Az új szervezés legjellegzetesebb pozitívumai:

1. Közvetlen kapcsolat létesül a könyvtár és az olvasók között. Igazán eredményes munkát csak akkor végez a könyvtár, ha minden olvasóját ismeri.
2. Megszűnt a súlyos csomagok problémája.
3. Minden egyén, vagy osztály akkor cseréli ki a folyóiratait, amikor elolvasta. Nincs kötve a tagkönyvtári könyvtárhoz a visszaküldésnél.
4. Miután a könyvtár működéséről és egyáltalán megalakulásáról nemcsak prospektusok útján tájékoztatta az érdekelt szakembereket, hanem bemutatkozó tevékenysége a szakkönyvtárakat érintő legsúlyosabb probléma sikeres megoldása volt, bebizonyította, hogy méltó az olvasó bizalmára.

Dr. Jantsits Gabriella

EGYÉB DOKUMENTUMOK KEZELÉSE ÉS FELDOLGOZÁSA AZ
ORVOSI KÖNYVTÁRAKBAN

I.

Amint más könyvtárakban, úgy az orvosi hálózat könyvtáraiban is egyre nagyobb szerepet kap a nem könyv- és folyóiratjellegű állomány vagyis az egyéb dokumentum. Erről a könyvtárak évi statisztikai adatszolgáltatása is tanuskodik. E dokumentumoknak nemcsak mennyisége, de félesége is évről évre növekszik. Elmondhatjuk, hogy alig akad könyvtárunk, ahol valamilyen típusú egyéb dokumentum ne lenne. Könyvtáraink egyre inkább látják jelentőségüket és szükségességüket, ezért a lehetőséghez képest be is szerzik. Tapasztalataink szerint több könyvtárban csak gyűjtésükkel foglalkoznak, de feldolgozásukra még nem került sor. Ehhez szeretnénk tájékoztatást adni, hogy e dokumentumok feldolgozása is lehetőleg olyan egyöntetű módon történjék, mint a könyv- és folyóirat állományé.

Utmutatónkban a sokféle dokumentumfajta közül csak azokkal foglalkozunk, amelyeknek gyűjtéséről hálózatunk bejelentései alapján tudomást szereztünk.

A nem könyv- és folyóirat jellegű dokumentumokat a könyvtárak különgyűjteményekben rendezik. Anyaga sokféle dokumentumból tevődik össze. Elnevezésük is igen változatos. Nem könnyű e dokumentum fajtákat egységesen megnevezni. Többféle álláspont van ezen a téren. Egyik forrás "nem könyvjellegű" anyagnak nevezi, mások "nem hagyományos dokumentumnak", ismét mások "egyéb dokumentumnak".

Ugyancsak nehéz ezeknek egységes szempont szerinti osztályozása is. Mert e dokumentumok egy része nyomtatott, tehát előállítása hagyományos úton történik, de formája nem hagyományos, azaz

se nem könyv, se nem folyóirat. Másik részének formája ugyan könyvszerű, de nem hagyományos előállítású, vagyis nem nyomtatott, hanem kézírtos. Utolsó csoportjának formája sem hagyományos és előállítása sem történik hagyományos módon /pl. kép, film/. Abban mindegyik féleség megegyezik, hogy a hagyományostól eltér. Ezért kezelésük és feldolgozásuk sem történhet hagyományos módon. Ez indokolja, hogy e dokumentumféléket összességükben különgyűjteménynek nevezzük és úgy is kezeljük.

II.

Dokumentumfajták

Mindenek előtt ismerkedjünk meg a különböző dokumentumfajtákkal, jellegzetességeikkel, azokkal a tulajdonságaikkal, amelyek miatt különleges elbánásban részesülnek.

NYOMTATVÁNYOK

Ebbe a kategóriába a különböző sokszorosító technikákkal előállított /offset, rotaprint, stencil/ nagyobb példányszámu kiadványok tartoznak.

Különlenyomat. Kisterjedelmű nyomtatvány, valamely nagyobb mű részlete, a meglévő szedés felhasználásával. Hálózatunkban leginkább a folyóiratcikkek különlenyomata ismert. Bekérésükkel értékes magyar és külföldi folyóiratanyaghoz juthatunk. Helyes, ha a könyvtár a saját intézmény munkatársainak közleményeiről különlenyomatot kér és azt megőrzi. Ez elsősorban egyetemi könyvtárak, tudományos intézetek számára fontos, de érdekes kórháztörténeti gyűjteményt is kialakíthatnak a megyei, városi orvosi könyvtárak. A különlenyomatról részletes cimleírást készítünk, feltüntetjük a mű szerzőjét, a mű címét és azt a folyóiratot --- évszámmal, kötet számmal és lapszámmal együtt ---, amelyben a cikk megjelent. A cédulán jelezzük, hogy különlenyomat! Ha egy kartont a könyvgyűjtemény szakkatalógusában is elhelyezünk, jobban biztosítjuk feltárását. A szerzőről és a tárgyszóról is készítünk katalóguscédulát. --- A különlenyomatok raktározása sorsszám szerint törté-

nik. A függőleges elhelyezés a legcélszerűbb. E célra igen alkalmas a nagyobb papírzüzetekben kapható ún. iratrendező, melyben több különlenyomat is elfér és külső tokján fel lehet tüntetni a sorszámokat.

Amennyiben részletes feldolgozásra bármi ok miatt nem kerülhet sor, raktározhatjuk a különlenyomatokat szakok szerint, ezen belül időrendben, vagyis a legfrissebb kerüljön legfelülre. Ez a raktározási mód azonban igen megnehezíti a visszakeresést.

Katalógus, prospektus

A katalógus már megjelent vagy előkészületben lévő kiadványokról vagy gyártmányokról ad tájékoztatást országoként vagy cégek szerint. A prospektus pedig egy irodalmi vagy műszaki szakterületről, vagy egy-egy kiadványról, gyártmányról ad tájékoztatást pár oldalas nyomtatványon. Amint már említettük előbb, leltározásuk nem szükséges. Tárolásuk könyvdobozban, tékában vagy ún. papucsban /1,2,3. ábra/^x történik. Raktározásuk legcélszerűbb országoként, ezen belül pedig cégek szerint. Ezek közlik a gyártmányok és kiadványok árát is, éppen ezért — mint a közölt gyártmányok és kiadványok is — hamar elavulnak. Tanácsos mégis megőrizni, mert igen hasznos lehet régi könyvek és folyóiratok árának megállapításánál. /Pl. ÁKV könyvtájékoztató, Kultura folyóirat-katalógus./

Szabvány. Egyes gyártási eljárások, termékek és munkafolyamatok egységesítését és ennek kötelező alkalmazását szabályozza. A szabványokat minden országban egy kiadó — nálunk a Magyar Szabványügyi Hivatal — azonossági számmal látja el. Ez a számozás mechanikus, időrendben történik, tartalmi megkülönböztetés nélkül. Leghelyesebb e szerint a szám szerint raktározni. A szabványokról katalógus cédulát készíteni nem kell, mert a szabványügyi hivatalok évente kiadják a megjelent szabadalmak jegyzékét az ISO /Nemzetközi Szabványügyi Szervezet/ egységesítésében. A jegyzék tartalmaz szakrendi részt, betűrendes tárgymutatót és számszerinti mutatót is. — Amennyiben a könyvtár szabványokat csak válogatva szerez be, ajánlatos jegyzékét készíteni róluk sorszámok sze-

^xÁbrák a cikk végén.

rint, mert így rögtön meg lehet állapítani, hogy a keresett szabvány megvan-e a könyvtárnak. Még egyszerűbb megoldás e célra, ha a Szabványügyi Hivatal által kiadott jegyzéken jelöljük meg a meglévő szabványokat.

Kivágot. A könyvtárat érdeklő vagy a rá vonatkozó közlemények gyűjteménye. Nem szükséges a könyvtárnak mindent, a gyűjtőkörébe nem tartozó vagy határterületi folyóiratot, hirlapot megrendelnie, mert az ezekben megjelenő és érdeklődésre számot tartó cikket megszerezheti kivágot formájában is. Kivágotot meg lehet rendelni előfizetés útján bármilyen témára vonatkozóan a Sajtófigyelő Szolgálatnál /Bp, V. Petőfi Sándor-u. 17./ Hálózatunkban eddig egyes könyvtárra vonatkozó kivágotok gyűjtéséről van tudomásunk. Amint említettük, leltározásuk nem szükséges. Beérkezésük sorrendjében témánként rendezzük őket. Eltérő nagyságuk miatt célszerű a kivágotokat A/4 nagyságú ivekre ragasztani. A kisebbekből többet is ragaszthatunk egy lapra, így nem kallódnak el, — a nagyobbakat, pedig összehajthatjuk. Tékában vagy iratrendezőben helyezzük el.

Sokszorosított kiadványok. Stencillel, xeroxszal. stb. sokszorosított, nagyobb példányszámu kiadványok. Ezek közé tartoznak az OOK által a hálózat részére — "házi használatra" — kiadott tájékoztatók pl. Ajánló jegyzék népi demokratikus folyóiratokról, Külföldi könyvtájékoztató, "Novitates" kurrens külföldi cikkatalógus. Ezek leltározást és katalógizálást nem igényelnek. Félesek és évek, füzetszámok szerint kell őket rendezni és megőrizni. Az állománygyarapításnál és tájékoztatásnál fontos segítséget jelentenek. /Megjegyezzük, hogy az OOK kiadványai közül a Magyar Orvosi Bibliográfiát folyóiratként, a retrospektív bibliográfiákat könyvként kezeljük: leltározzuk és feldolgozzuk./

KÉZIRATOK

A könyvtárak nyomtatott anyagon kívül kéziratokat is gyűjtenek. Ezek nyomtatásban nem jelennek meg, mert általában nincs szükség nagy példányszámra és a kis példányszám miatt kiadásuk nem lenne kifizetődő. Ilyen dokumentumok a kandidátusi disszertációk, pályamunkák, kutatási jelentések. Minden darabról részletes címléírást készítünk és beosztjuk katalógusunkba. Raktározásuk sorszám sze-

rint történik. Amennyiben katalógus készítésére egyelőre nincs lehetőség, a műveket átmenetileg szerzők szerinti betűrendben is raktározhatjuk, mert a szerzők neve szerint keresik leggyakrabban és így könnyen megtalálható.

Fordítás, referátum

Könyvtárainkban egyre inkább növekszik a száma és jelentősége a kéziratos fordításoknak. A könyvtár állományába kerülhet az OFI által készített vagy az OOK-tól vásárolt fordítás. Ezenkívül az intézmény orvosai vagy az intézmény által fizetett fordítók, sőt a könyvtáros is készíthet fordításokat vagy kivonatokat fordítást, referátumot. Mindegyik kezelése egyformán történik. Leltározásnál a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni az oldalszámot is, mert erről az évi statisztikában jelentést kell adni.

A fordítások elkészítését szabvány határozza meg. A folyóirat-cikk fordítások külsőségeit — formáját, alakját, fejlapot stb. — a MSZ 3405 szabvány részletesen szabályozza. Amennyiben a könyvtáros maga készíti a fordítást vagy referátumot — vagy neki kell legépelnie — ügyeljen a szabvány előírásaira, mert így tudja kialakítani fordítások gyűjteményének egyöntetűségét.

A legfontosabb tudnivalók

"kisszabvány" oldal 25 sor 50 leütés A/4 méret

"nagyszabvány" " 32 sor 62 leütés A/4 méret.

A fordítás szélén 25 mm-es margót kell hagyni, mindkét oldalra lehet gépelni, de úgy, hogy összefűzhető legyen. Ha a fordításnak nincs borítója, kartonfedélbe kell helyezni és rá kell írni a szerző nevét, a címet, a folyóirat évét, kötetszámát, lapszámát, ahol a cikk megjelent. Ezekkel az adatokkal részletes címléírást is készítünk minden darabról. A fordításokat iratrendezőben tároljuk, melyre kívül a sorszámozást fel tudjuk írni. /Nem ajánlatos a téka, mert kötözgetni kell./ Raktározásuk sorszámozás szerint történik. Itt említjük meg, hogy ha a könyvtár kéziratos anyaga kevés, akkor a dokumentumok — disszertáció, pályamunka, kutatási jelentés, fordítás, referátum — együtt is raktározhatók, nem külön sorszámozás szerint.

Olyan dokumentumok, melyeknél az ábrázolás az elsőrendű szempont, a szövegnek legfeljebb kiegészítő szerepe van.

Képgyűjtemény csak kevés orvosi könyvtárban található. Orvosok, kutatók arcképeit, vagy a kórház, intézmény történetét megörökítő képeket foglalja magába. A képek lehetnek eredeti festmények, metszetek vagy fényképek. A leltári számot, a festő, grafikus nevét, a kép címét a hátlapjára írjuk. A képeket féleségek szerint válogatjuk és nagyság szerint raktározzuk: az arcképeket az ábrázolt személyek betűrendjében, a többit, az ábrázolás tárgya szerint. A nagyobb méretű képeket függőlegesen tároljuk, a kisebbeket egymásra fektetve dobozban vagy albumban, hogy az újabb képek mindig közéjük oszthatók legyenek. Lehetőleg készítsünk a képekről katalógust, mert abban könnyebb a keresés, mint az esetleg nagyméretű, nehezebben mozdítható képek között. A katalóguscédulán szerepeljen az ábrázolt személy vagy tárgy neve, a kép fajtája, nagysága és dátuma, pl.

Zsámboki János /1531-1584/

Soproni Városi Patika

Orvos-történetirő

1870-ben

fametszet, 1564. 9 x 12 cm

fénykép, 18 x 24 cm.

Plakát. Képes vagy szöveges egylapos nyomtatvány, melyet hálózatunkban egészségügyi felvilágosításra, vagy oktatáshoz használnak. Leltárbavételük csoportosan történik. Egyedi leltározásuk és katalógizálásuk nem szükséges, erre még nagyobb gyűjteményekben is ritkán kerülhet sor. Tárolásuk háromféle módja: függesztve, fektetve vagy göngyölve. A nagyobb méretű kartonlapra ragasztott plakátokat függesztve raktározzuk. A nagy méretű de nem kasírozott plakátokat legcélszerűbb fából vagy fémből készült ún. térképtartó szekrényben elhelyezni. A szekrény mérete 100 x 120 x 16 cm, ezen belül egy-egy fiók 2 cm. magas. Ebben egymásra helyezve összehajtogatás nélkül sok plakát fér el. A kisebb méretű plakátokat fektetve fedelező dobozban, nagyobb tékában vagy ún. térképborítékokban tároljuk. Ez utóbbiban kb. 15-25 plakát helyezhető el. A göngyölt tároláshoz e célra készített különleges tok szükséges. Raktározás a könyvtár szakrendje szerint történik, ami pótolja a szakkatalógust.

MIKROFILM

Egy-egy dokumentumfajta fényképezés útján előállított kicsinyített másolata. Megjelenési formája lehet 1. mikrofilmtekercs, 2. mikrofilmcsik, 3. mikrokártya. /Ez utóbbiról részletesebben, nem szólunk, mert hálózatunkban még egyáltalán nem használatos./

Mikrofilm egyre inkább tért hódít. A tudományos kutatást megkönnyíti, mert vele pótolhatók az elveszett vagy kifogyott művek. Helyettesíti az egypéldányos, vagy nehezen beszerezhető, vagy egyszerre több helyen szükséges könyveket és folyóiratokat. Több különféle film van forgalomban: hosszúságuk, szélességük különböző. Itt csak a legelterjedtebb formát, a 24 x 36 cm-t említjük. A film lehet perforált vagy perforálatlan, a perforált az általánosan használatos.

Mikrofilmtekercs. Hosszabb művek fotózására használják, amikor 100 kockán felüli felvétel szükséges. A tekercs tárolása a szabvány szerinti 90-93, mm átmérőjű mikrofilmtároló orsón történik /4. ábra/.^x Erre kb. 30 m film fér el, tehát 24 x 36 mm nagyságúból 750 kocka. Egy tekercsen tehát több mű is elfér. A tekercset 10 x 10 x 4 cm kartondobozban helyezzük el /5. ábra/.^x A dobozoka sorszámozzuk; ez a raktári számuk. A dobozra kívül felírjuk, hogy a tekercsen milyen mű vagy művek találhatók. A dobozolt filmtekercset legjobb direkt e célra készült tűzbiztos fémszekrényben tartani.

Mikrofilmcsik. Kisebb közlemények /folyóiratcikkek/ felvételére használható. A filmcsik nagyságát szabvány állapítja meg /MSZ 3498 T.62.VI/. A filmcsik hossza 23 cm, 6 db 24 x 36 cm-es filmkockát tartalmaz. A csikot tasakban helyezzük el. A tasak mérete 23,5 x 5,5 cm. Celofánból, műanyagból vagy átlátszó zsirpapírból készült filmtartókat tartalmaz, megrendelhető, néha az OFOTÉRT-nél is kapható. Ha a cikk több csikból áll, mindegyik ugyanabba a tasakba, de külön filmtartóba kerül, jó ilyenkor a csikokat megszámozni. A tasakokat katalógus fiókokban tároljuk, sorszám szerint. A fiók mérete 26 cm széles, 7 cm magas, mélysége tetazás szerinti /6. ábra/.^x A tasakokat egymás mögött helyezzük el mint a katalóguscédulákat. A tasak szélére fel kell írni a sorszámot,

^{x x} Ábra a cikk végén.

ugyancsak a filmre is. Másik tárolási mód a filmsikártároló könyvben való elhelyezés /7. ábra/.^x A pikkelyszerű, hajtogatással készült könyvlap oldalán a celofánba csomagolt filmsikokat helyezük el egymás fölé csusztatva, úgy, hogy felső szélükből 4-5 mm kilátszik. Csipesszel könnyen kiemelhetők. A filmek sorszáma szerint vannak elhelyezve. A könyvlap másik oldalán ugyanilyen sorzámmal a film tartalomjegyzéke található. Így a film könnyen azonosítható. A mikrofilmtekercs és filmsik címenként leltározandó. A leltárkönyvben fel kell tüntetni a filmkockák számát is, mert a statisztikai adatszolgáltatásnál erről is jelentést kell adni. Címleírást készítünk minden mikrofilmről. Ez megkönnyíthető, ha az első kockára fényképeztetjük a címlapot. Teljes folyóiratkötet, vagy könyv esetén azonos a címleírás az eredeti művel. Folyóiratcikknél fel kell tüntetni a szerző nevén és a cikk címén kívül a folyóirat, évszámát, kötetszámát és a től-ig lapszámot, ahol a cikk megjelent. A cédulán meg kell jegyezni, hogy mikrofilm. Amennyiben ritkaértékű, vagy csak egy példányban meglévő, nem kölcsönözhető műről készítettünk mikrofilmet, ennek címleírását egy példányban a könyvkatalógusban is helyezzük el!

Diapozitív. Vetítésre készített pozitív film vagy fényképlemez, amely előadáshoz, oktatáshoz használható. Szokásos mérete 24 x 36 mm. Leltári számát írjuk rá a filmre vagy diakeretre. Keretezni lehet a készen kapható fém vagy műanyagkerettel, de két üveglap közé foglalva, keretezőszalaggal is rögzíthető. Tárolásra legalkalmasabb az OFOTÉRT-nál kapható műanyag doboz, amelyben 25 db helyezhető el. Raktározása sorszám szerint történjék. A katalóguscédulán tüntessük fel, hogy a dia honnan származik és mit ábrázol, mert különben nem azonosítható.

III.

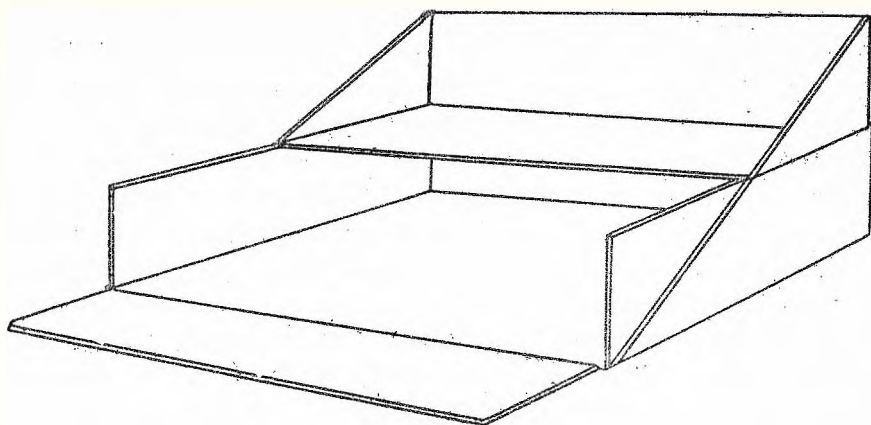
A dokumentumfajták feldolgozása és kölcsönzése

Az egyes dokumentumoknál kitértünk már arra, hogy milyen különleges feldolgozást igényelnek. Most általános áttekintést adunk az egyéb dokumentumok feldolgozásáról, a vele kapcsolatos könyvtári teendőkről.

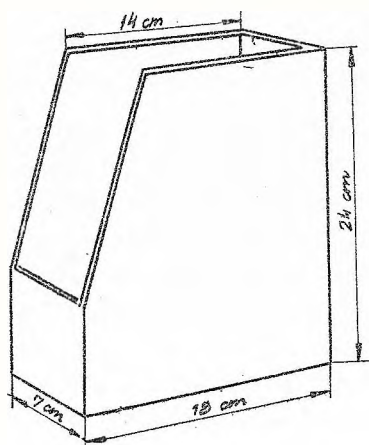
Az állománybavétel leltározással történik. A különgyűjtemény minden darabja leltározandó, kivéve a prospektusokat és kivágatokat. Minden darabra tulajdonbélyegző kerül, ezenkívül a leltározottakra a leltári számot is rá kell vezetni. A leltározás e célra rendszeresített külön leltárkönyvbe való bevezetéssel történik. A leltárkönyv vonatkozóan a következő elvet tartjuk szem előtt: ha egyféle dokumentumfajtából jelenleg nincs vagy belátható időn belül nem is lesz annyi a könyvtárban, hogy azok önálló gyűjteményt képezhetnek, akkor valamennyi dokumentumféleség számára egyetlen leltárkönyvet használjunk. Ennélfogva ha valamely dokumentumféleségből jelentős mennyiség található a könyvtárban, s azok elhatárolt gyűjteményt alkotnak, akkor külön leltárkönyv használandó. A leltározáshoz legcélszerűbb a szabvány leltárkönyv használata.

A dokumentumféleségek katalóguscéduláit külön katalógusba lehet beosztani. Ahol valamely dokumentumféleségből sok anyag van és az önálló gyűjteményt alkot a könyvtáron belül, annak külön katalógus szerkeszthető. Amelyik különgyűjtemény állománya csekély, nem érdemes külön katalógusba sorolni, a cédulák beoszthatók a könyvkatalógusba, de fel kell tüntetni a dokumentumféleség megnevezését vagy jelét.

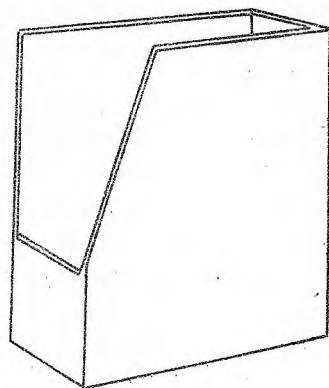
E dokumentumok kölcsönzése a szokott módon történik. Minthogy ezeket inkább helyben használják és ritkábban kölcsönzik, nem szükséges a könyvkártyákat ill. kölcsönzőlapokat előre elkészíteni, csak a kölcsönzéskor. Az olvasó személyi lapjára rávezetjük a dokumentumok számát és a raktári sorszám szerint lerakjuk a kölcsönzőcédulákat.

1. ábra
Kisnyomtatvány-tároló doboz

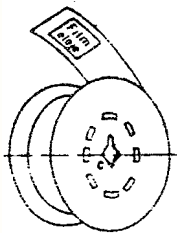

2. ábra

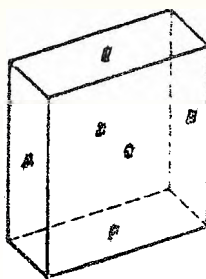

3. ábra

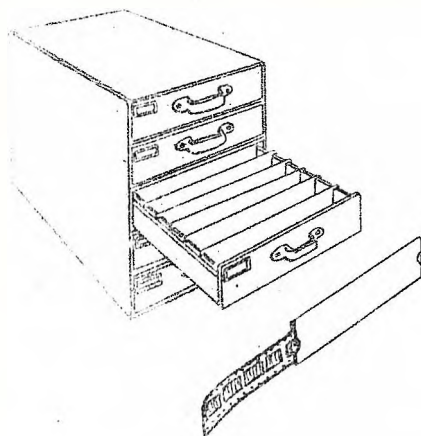
"Papucszok"

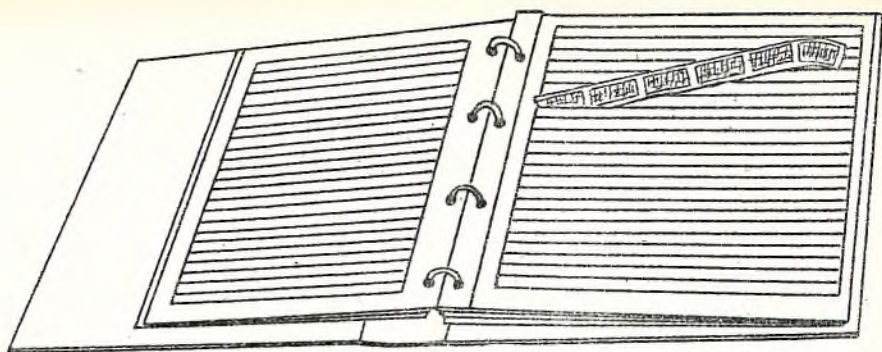
4. ábra
Mikrofilm orsó
90-93 mm átmérővel

5. ábra
Mikrofilmtekercs tároló doboz
10 x 10 x 4 cm

6. ábra
Mikrofilmcsik tároló szekrény
26 x 7 cm

7. ábra
Mikrofilmcsik tároló könyv

I G É N Y K U T A T Á S

Németh Béla - Szabó Ágnes - Szepesi Zoltánné

AZ ORVOSOK NYELVISMERETE MAGYARORSZÁGON

1964-ben

Az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ /OOKDK/ az orvosok szakirodalmi tájékoztatás iránti igényeinek megismerése és felmérése végett az Egészségügyi Miniszter 1025/1964. sz. engedélye alapján 1964-ben minden, akkor az "Orvosok országos nyilvántartásá"-ba felvett orvosnak /összesen 18.162-nek/ kérdőívet küldött. A kérdésekre adott válaszok összekapcsolása lehetővé teszi, hogy a feltetteken kívül más kérdésre is kapjunk választ.

Az alábbiakban a nyelvismeret kérdését vizsgáljuk a kérdőív 1. 5. és 7. kérdése alapján:

1. kérdés: diplomája kelte

5. kérdés: milyen szakorvosi képesítése van?

7. kérdés: milyen nyelven olvas szakirodalmat?

. . .

1. A vizsgálat célja az orvosok nyelvismeretének feltárása és összehasonlítása kor, szakma /szakképzettség/ és területi megoszlás szerint, majd ebből kiindulva annak a megállapítása, hogy mely nyelveken indokolt a dokumentumokat fordításban rendelkezésre bocsátanunk, mely nyelveken milyen arányban. Ezenkívül azt is megakartuk állapítani, vajon igaz-e az, hogy a fiatal orvosok nyelvismerete elmarad az idősebbekétől és összehasonlítást akartunk tenni az orvosok és a mérnökök nyelvismerete között.

2. A feldolgozás megkönnyítése végett az 1. kérdésre adott válaszokat 6 korcsoportba osztottuk:

1. korcsoport: 1955 - 1964 /1964-ben 24-33 éves/
2. " : 1945 - 1954 / " 34-43 " /
3. " : 1935 - 1944 / " 44-53 " /
4. " : 1925 - 1934 / " 54-63 " /
5. " : 1915 - 1924 / " 64-73 " /
6. " : 1915 előtt / " 74 évnél idősebb/.

Az évek száma /az orvosok kora/ csak körülbelüli, mert nem mindegyik végzett 24 éves korában.

Az 5. kérdésre érkezett válaszokat az Egészségügyi Minisztérium szakképesítési nomenklaturája alapján 31,

a 7. kérdésre kapott válaszokat pedig a vizsgált nyelvek szerint 10 csoportba soroltuk.

A fenti három kérdés egybevetése alapján orvosaink passzív nyelvismeretét elemezzük korcsoportonként, szakmánként és regionálisan. Hangsúlyozzuk, hogy a passzív nyelvismeret nem azonos a nyelvtudással és csupán a szakirodalom megértésére elegendő; nyilvánvaló azonban, hogy a választ adók jelentős részének a nyelvtudása aktív.

A kiküldött 18.162 kérdőívre 4.909 válasz érkezett. A 7. kérdésre 48-an nem válaszoltak, tehát a nyelvismeret szempontjából, 4.861 kérdőívet /a kiküldött kérdőívek 26,8 %-a/ dolgoztunk fel. A felmérés mégsem tekinthető minden szempontból reprezentatívnak, mert bár mennyiségileg lényegesen több válasz érkezett, mint amennyi egy reprezentatív felméréshez szükséges, egyes területek és szakorvosi kategóriák az országos 26,8 %-nál kisebb %-ban válaszoltak. A beosztási csoportok válaszai azonban arányosak az országos válasz %-kal. Az egyetemen dolgozó /tehát oktató és kutató/ orvosoknak a nyelvi kérdésre 26,2 %-a válaszolt, majdnem annyian tehát, mint az országos válasz %. Ez az arány a kutató, orvosok nyelvtudása szempontjából teljes értékű reprezentáció.

A táblázatok adatainak értékelése előtt hívjuk fel a figyelmet arra, hogy azok csak kellő korrekcióval értékelhetők, mert egyrészt az egyes szakokon belül nagyon eltérő az orvosok száma, pl. 1964-ben 1.788 belgyógyászt, 1.212 sebészt, de csak 16 anaesthe-

l. t á b l á z a t

korcsoport	angol		német		francia		orosz		román		szlovák		szerb-horvát		cseh		egyéb		a kérdő- ívre vá- laszoló	a kérdésre nem vála- szoltak	országos létszám	a kérdésre válaszoló
	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%				
24-33	646	34,6	984	52,8	161	8,6	424	22,7	11	0,6	13	0,7	7	0,4	4	0,2	44	2,4	1887	22	6778	27,8
34-43	528	45,1	934	81,6	284	24,8	93	8,1	20	1,7	19	1,6	21	1,8	16	1,4	89	7,8	1155	10	4540	25,4
44-53	330	40,1	640	77,8	204	24,8	62	7,5	33	4,0	22	2,7	17	2,0	19	2,3	50	6,1	830	7	2244	37,0
54-63	218	30,8	517	73,1	119	16,8	22	3,1	17	2,4	8	1,1	9	1,3	5	0,7	36	5,1	714	7	2824	25,3
64-73	74	33,9	177	81,2	49	22,5	6	2,8	0	0,0	3	1,4	2	0,9	1	0,5	13	6,0	218	0	1065	20,5
74 éven felül	28	49,1	52	91,2	21	36,8	3	5,3	2	3,5	2	3,5	1	1,8	0	0,0	3	5,3	57	1	711	8,0
KORA nem állapítható meg	17	35,4	33	68,8	12	24,5	8	16,4	2	4,2	1	2,1	1	2,1	1	2,1	5	10,4	48	1	-	-
országos	1841	37,9	3337	68,6	850	17,5	618	12,7	85	1,7	68	1,4	58	1,2	46	0,9	240	4,5	4909	48	18162	26,8

x a viszonyítás az országos létszámhoz képest történik

1/a t á b l á z a t

Korcsoport	nyelvismeret összesen	nyelvismeret átlagosan
24 - 33 éves	2294	1,23
34 - 43 éves	2004	1,75
44 - 53 éves	1377	1,67
54 - 63 éves	951	1,35
64 - 73 éves	325	1,49
74 -éven felüli	112	2,00
kora nem álla- pítható meg	80	1,70
országosan	7143	1,47

siologust, 21 gyermektbe szakorvost tartottak nyilván, másrészt az egyes szakmák és korcsoportok orvosai meglehetősen eltérő arányban /9,0 - 68,7 %-ig/ válaszoltak. Ezért sem az egyes korcsoportok, sem a szakok orvosainak a nyelvismerete nem hasonlítható úgy össze, hogy abból pontos következtetést lehetne levonni.

2. táblázat

szakképesítés	átlagos nyelv- ismeret	angol		német		francia		orosz		román		szlovák		szerb- horvát		cseh		egyéb		nyelv- ismeret összesen	a kérdő- ívre vá- laszoló laszók	a kérdé- sre nem vá- laszoltak	a kérdésre válaszoló %-a
		szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%				
belgyógyász	1,85	261	53,5	419	85,9	141	28,9	37	7,6	10	2,0	1	0,2	7	1,4	1	0,2	25	5,1	902	495	7	27,6
sebész	1,85	193	50,3	324	84,4	95	24,7	44	11,5	8	2,1	7	1,8	4	1,0	5	1,3	30	7,8	710	384	0	32,6
gyermekgyógy.	1,59	118	41,7	215	76,0	60	21,2	22	7,8	3	1,1	8	2,8	3	1,1	5	1,8	16	5,7	450	286	3	23,3
szülész	1,59	171	41,9	256	81,8	56	17,9	24	7,7	6	1,9	4	1,3	5	1,6	3	1,0	13	4,2	498	318	5	29,6
szemész	2,07	58	50,9	102	89,5	37	32,5	11	9,6	4	3,5	3	2,6	5	4,4	3	2,6	13	14,4	236	114	0	32,8
elmeorvos	2,00	16	55,2	25	86,2	7	24,1	3	10,3	1	3,4	1	3,4	1	3,4	1	3,4	3	10,3	58	29	0	16,2
ideggyógyász	2,24	47	70,1	55	82,1	27	38,8	6	9,0	3	4,5	0	0,0	0	0,0	1	1,5	11	16,4	150	67	0	29,1
urologus	1,88	16	66,7	24	100,0	2	8,3	3	12,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	45	24	0	17,7
ortopéd	3,00	8	80,0	10	100,0	3	30,0	1	10,0	0	0,0	3	30,0	0	0,0	0	0,0	2	20,0	30	10	0	11,3
traumatológus	2,33	7	58,3	11	91,7	3	25,0	5	41,7	1	8,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	8,3	28	12		20,0
fül-orr-gégész	1,77	34	37,0	78	84,8	25	27,2	11	12,0	2	2,2	3	3,3	3	3,3	1	1,1	6	6,5	163	92		28,8
röntgenológus	1,78	47	49,5	84	88,4	21	22,1	5	5,3	2	2,1	3	3,2	3	3,2	1	1,1	3	3,2	169	95	0	23,1
labor-orvos	2,32	132	73,7	164	91,6	60	33,5	34	19,0	4	2,2	3	1,7	0	0,0	2	1,1	16	8,9	415	179	0	32,3
fog-szájsebész	1,22	86	28,4	199	65,7	36	11,9	28	9,2	4	1,3	3	1,0	5	1,7	1	0,3	9	3,0	371	308	5	22,7
reumatológus	1,64	15	38,5	33	84,6	7	17,9	2	5,1	0	0,0	1	2,6	0	0,0	0	0,0	6	15,4	64	39	0	28,3
tbc szakorvos	1,46	79	30,7	191	74,3	51	19,8	23	8,9	8	3,1	4	1,6	2	0,8	3	1,2	13	5,1	374	259	2	36,5
bőr-nemgyógyász	1,78	46	46,5	83	83,8	26	26,2	6	6,1	2	2,0	1	1,0	1	1,0	2	2,0	9	9,1	176	99	0	27,9
kórboncnok	2,37	46	88,5	49	94,2	15	28,8	7	13,5	1	1,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	9,6	123	52	0	28,0
idegsebész	2,43	5	71,4	7	100,0	2	28,6	2	28,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	14,3	17	7	0	26,9
tüdősebész	2,56	8	88,9	7	77,8	0	0,0	1	11,1	0	0,0	0	0,0	3	33,3	0	0,0	4	44,4	23	9	0	22,5
gyermeksebész	1,00	1	50,0	1	50,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	2	0	9,1
gyermek tbc szakorvos	2,17	4	66,7	6	100,0	2	33,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	16,7	13	6	0	28,5
fertőzőgyógyász	1,38	6	46,2	9	69,2	1	7,7	2	15,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	18	13	0	26,5
közeg.-járványi, higiénikus	1,00	15	15,3	63	64,3	8	8,2	7	7,1	1	1,0	1	1,0	1	1,0	1	1,0	1	1,0	98	99	1	26,8
közeg.-labor.	1,60	3	30,0	9	90,0	2	20,0	0	0,0	1	10,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	10,0	16	10	0	30,3
gyermekpszich.	-	2	200,0	3	300,0	1	100,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	100,0	1	100,0	8	1	0	-
onkoradiológus	-	20	105,2	31	163,1	15	78,9	2	10,5	1	5,3	4	21,1	0	0,0	3	15,8	5	26,3	81	19	0	-
anesthetiológus	1,55	6	54,5	5	45,5	2	18,2	2	18,2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	18,2	17	11	0	68,7
e.ü. szervező	1,24	9	23,7	27	71,1	4	10,5	5	13,2	0	0,0	0	0,0	1	2,6	0	0,0	1	2,6	47	38	0	27,3
sportorvos	1,19	3	18,8	10	62,5	1	6,3	1	6,3	1	6,3	1	6,3	1	6,3	1	6,3	0	0,0	19	16	0	29,6
nem szakorvos	1,02	419	23,4	837	46,7	140	7,8	324	18,1	22	1,2	17	0,9	13	0,7	8	0,5	42	2,3	1822	1816	25	25,1
országosan	1,47	1841	37,9	3337	68,6	850	17,5	618	12,7	85	1,7	68	1,4	58	1,2	46	0,9	240	4,9	7143	4909	48	26,8

* a viszonyítás az országos létszámmal képest történik

3. táblázat

terület	átlagos nyelvismert	angol		német		francia		orosz		román		szlovák		szlovén		cseh		egyéb		nyelvismeret összesen	a kérdésre válaszolók összesen	a kérdésre nem válaszoltak	a kérdésre válaszolók %-a
		szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%				
Bács-Kiskun	1,15	111	24,6	268	59,4	60	13,3	44	9,8	6	1,3	2	0,4	15	3,3	1	0,2	11	2,4	518	453	2	71,3
Baranya	1,65	82	47,4	132	76,3	29	16,8	25	14,5	1	0,6	2	1,2	6	3,5	2	1,2	7	4,0	286	174	1	18,2
Békés	1,03	39	15,9	134	54,5	20	8,1	23	9,3	5	2,0	11	4,5	3	1,2	6	2,4	13	5,3	254	247	1	51,9
Borsod-Abaúj-Z.	1,08	91	24,7	212	57,5	36	9,8	42	11,4	6	1,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	10	2,7	397	372	3	38,5
Csongrád	1,50	235	44,1	361	67,7	85	15,9	70	13,1	11	2,1	6	1,1	10	1,9	6	1,1	15	2,8	799	534	1	52,8
Fejér	1,07	35	24,5	85	59,4	14	9,8	11	7,7	1	0,7	2	1,4	0	0,0	0	0,0	5	3,5	153	147	4	31,0
Győr-Sopron	1,30	89	31,6	212	75,2	32	11,3	36	12,8	3	1,1	5	1,8	2	0,7	2	0,7	6	2,1	367	283	1	52,5
Hajdú-Bihar	1,84	220	54,3	299	73,8	81	20,0	106	26,2	8	2,0	5	1,2	1	0,2	5	1,2	23	5,7	745	408	3	43,0
Héves	1,33	81	35,2	143	62,2	33	14,3	33	14,3	3	1,3	3	1,3	0	0,0	1	0,3	9	3,9	306	235	5	51,9
Komárom	1,41	25	33,8	49	66,2	13	17,6	9	12,2	3	4,1	1	1,4	1	1,4	0	0,0	3	4,1	104	74	0	17,0
Nógrád	1,38	25	50,0	34	68,0	5	10,0	2	4,0	1	2,0	0	0,0	1	2,0	0	0,0	1	2,0	69	50	0	16,9
Pest	1,22	48	28,9	113	68,1	28	16,9	5	3,0	1	0,6	0	0,0	2	1,2	0	0,0	5	3,0	202	166	0	22,5
Somogy	1,43	23	35,0	54	67,5	13	16,3	11	13,8	2	2,5	1	1,3	1	1,3	2	2,5	2	2,5	114	81	1	20,3
Szabolcs-Szatmár	0,99	38	19,4	88	44,9	20	10,2	25	12,8	6	3,1	7	3,6	1	0,5	6	3,1	3	1,5	194	200	4	40,2
Szolnok	1,12	62	23,4	154	58,1	35	13,2	34	12,8	5	1,9	2	0,8	0	0,0	0	0,0	6	2,3	298	265	0	52,7
Tolna	1,21	27	27,0	68	68,0	7	7,0	14	14,0	0	0,0	1	1,0	2	2,0	0	0,0	2	2,0	121	102	2	32,3
Vas	1,92	33	42,9	66	85,7	18	23,4	9	11,7	1	1,3	2	2,6	3	3,9	1	1,3	15	19,5	148	78	1	19,4
Veszprém	1,31	45	23,7	134	70,5	33	17,4	21	11,1	3	1,6	3	1,6	0	0,0	0	0,0	10	5,3	249	197	7	32,8
Zala	1,18	39	26,2	90	60,4	19	12,8	20	13,4	6	4,0	2	1,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	176	153	4	52,3
Zalaegerszeg	2,40	508	74,5	641	94,0	269	39,4	78	11,4	13	1,9	13	1,9	10	1,5	14	2,1	94	13,8	1640	690	8	9,3
Összesen	1,47	1841	37,9	3337	68,6	850	17,5	618	12,7	85	1,7	68	1,4	58	1,2	45	0,9	240	4,9	7143	4909	48	26,8

* a viszonyítás az országos létszámhoz képest történik

3/a táblázat

terület	olasz nyelv	spanyol nyelv	portugál nyelv	észak-nyugat	bolgár nyelv	svéd nyelv	holand nyelv	török nyelv	szlovén nyelv	norvég nyelv	héber nyelv	kínai nyelv	egyéb fel nem sorolt nyelvek
Bács-Kisk.	7	1	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Békés	1	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-
Borsod-A-Z.	4	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Baranya	5	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Csongrád	16	2	1	2	-	1	-	-	-	-	-	1	-
Fejér	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Győr-Sop.	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hajdu-B.	19	5	-	-	1	1	2	1	-	1	-	-	-
Heves	5	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Komárom	3	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Nógrád	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pest	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Somogy	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szabolcs-Sz	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Szolnok	6	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tolna	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vas	5	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Veszprém	10	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Budapest	52	8	2	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Összesen	150	25	5	9	7	6	3	5	1	1	1	1	24

3/b t á b l á z a t

terület	átlagos nyelvis- meret	egy idegen nyelv sem ért		a kérdésre adott ösz- szes vá- lasz
		szám	%	
Bács-Kiskun	1,15	132	29,3	451
Baranya	1,65	20	11,6	173
Békés	1,03	84	34,1	246
Borsod	1,08	110	29,8	369
Csongrád	1,50	65	12,2	533
Fejér	1,07	51	35,7	143
Győr-Sopron	1,30	48	17,0	282
Hajdu-Bihar	1,84	55	13,6	405
Heves	1,33	49	21,3	230
Komárom	1,41	14	18,9	74
Nógrád	1,38	6	12,0	50
Pest	1,22	38	22,9	166
Somogy	1,43	11	13,8	80
Szabolcs-Szatmár	0,99	77	39,3	196
Szolnok	1,12	78	29,5	265
Tolna	1,21	19	19,0	100
Vas	1,92	4	5,2	77
Veszprém	1,31	39	20,5	190
Zala	1,18	38	25,5	149
Budapest	2,40	19	2,8	682
Összágosan összesen	1,47	957	19,6	4861

3. A mellékelt táblázatok azt mutatják, hogy a választ adó orvosok átlagos nyelvismerete: 1,47 idegen nyelv. A legtöbben németül értenek /68,6 %/, majd angolul /37,9 %/, franciául /17,5 %/, oroszul /12,7 %/, románul /1,7 %/, szlovákul /1,4 %/, szerbül és horvátul /1,2 %/, csehül /0,9 %/, egyéb nyelveken /4,9 %/, ebből olaszul 3,1 % /amint az a 3/a táblázatból kiszámítható/. Nagyon csekély a lengyel és a spanyol nyelv ismerete, holott az utóbbi nyelven jelenik meg Délamerika szakirodalmának tulnyomó része.

Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság /OMFB/ és a Művelődésügyi Minisztérium /MM/ által az ipari tárcák és a műszaki felsőoktatás területén 1962-ben végzett vizsgálat szerint a mérnökök nyelvismerete %-osan az alábbi:

	műszaki felmérés	orvosi felmérés
német	71 %	69 %
angol	45 %	38 %
orosz	31 %	13 %
francia	22 %	18 %
egyéb	8 %	5 %

Az orvosok és a mérnökök nyelvismeretét összehasonlítva kiderül, hogy — az orosz nyelvet kivéve — a két szak művelői között nincs lényeges eltérés. A néhány %-os különbség — véleményünk szerint — abból adódik, hogy a felmérések módszere nem volt azonos és az orvosok közül az egyes csoportok orvosai nem válaszoltak teljesen arányosan.

Az orosz nyelvismeretet illető nagy különbség nyilván nem kis részben abból adódik, hogy a műszakiak nagyobb %-a van tudatában annak, hogy az orosz nyelvű szakirodalom mennyire fontos, és ez a nyelv megtanulására készteti őket. Ugyancsak szükségessé teszi a mérnökök számára az orosz nyelv ismeretét a KGST keretében feldolgozandó dokumentumok nagy száma, a szorosabb szakmai együttműködés és a gyakoribb tapasztalatcsere látogatások is.

A német nyelv "prioritása" elsősorban történelmi okokra vezethető vissza. Az angol nyelv ismeretének aránylag nagy százaléka

az angol nyelv világszerte tapasztalható nagy előretörésével és az angol nyelvű orvosi szakirodalom elterjedtségével magyarázható. Angol nyelven publikál számos olyan ország is, amelynek a hivatalos nyelve nem az angol. Szembetűnő a francia nyelv aránylag csekélyebb ismerete főleg a fiatalabb korcsoportokban /lásd lentebb/. Ebben azonban az is szerepet játszik, hogy a francia nyelvű orvos-tudományi szakirodalom — legalábbis Magyarországon — sohasem terjedt el olyan mértékben, mint az angol és a német.

Az orosz nyelv ismerete is rendkívül csekély — amint lentebb látni fogjuk — még a fiatalok között is.

A velünk szomszédos országok /kivéve a Szovjetuniót és Ausztriát/ nyelvét nagyon kevesen /0,9 - 1,7%/ ismerik, és ez az e nyelveken megjelenő szakirodalom olvasottságában is megmutatkozik.

3.1 Korcsoportonként vizsgálva a nyelvismeretet, az 1964-ben 24-33 évesek, tehát a "legfiatalabbak" közül is a legtöbben /52,8%/ németül tudnak, holott e nyelv ismerete az egyetemeken már nem kötelező, és amíg két nyelvből kellett államvizsgát tenni, akkor is csak egyike volt az oroszon kívül választható 4 nyelvnek.

Az angol nyelv korcsoportonkénti bontásban is a második legismertebb nyelv /minden egyes korcsoportban/ a német után. Érdekes azonban, hogy a 24-33 évesek kisebb %-a ért angolul, mint a 34-43 és a 44-53 évesek /a 74 éven felülieket az aránylag kevés válaszadó miatt figyelmen kívül kell hagynunk/ és körülbelül azonos mértékben értenek angolul az 54-63 és a 64-73 évesek. Ez feltehetően azzal függ össze, hogy csak a két világháború között kezdtek hazánkban nagyobb számban angolul tanulni.

A francia nyelvről csak annyit állapítunk meg, hogy ezt a legfiatalabb korosztály feltűnően kis számban ismeri, alig 1/3-a a következő két csoportnak, akik közül még sokan az iskolában kötelezően tanulták a francia nyelvet.

Az idősebb korosztályok közül oroszul — a már említett nyelvekhez viszonyítva — aránylag nem sokan tudnak és nagy részüknek orosz nyelvismerete nyilván a két háborúval kapcsolatos. A legfiatalabbak mindössze 22,7 %-a ért oroszul. Ez az adat rendkívül meglepő, a tény pedig két körülményre vezethető vissza: az egyik az orosz szakirodalom távolról sem kielégítő felhasználása, ami

pedig a nyelv megtanulására serkentene, a másik — és ez a fontosabb — a nem megfelelő nyelvoktatás. Az utóbbi annál is elgondolkodtatóbb, mert az első korcsoportba tartozó orvosok már az általános iskola felső tagozatában /4 évig/ és a gimnáziumban /további 4 évig/, majd az egyetemeken is tanultak oroszul, és ebből államvizsgát is tettek.

Ami a velünk szomszédos többi ország nyelvét illeti, azok ismerete az első korcsoportban elenyésző és aránylag a második és a harmadik korcsoportban a legnagyobb. Ezeket a nyelveket főképpen azok értik, akik tanulmányaikat Csehszlovákiában, Romániában vagy Jugoszláviában végezték.

Az olasz nyelvnek az utóbbiakkal szembeni valamivel nagyobb /3,1 %/ ismertsége is főleg a második és a harmadik korcsoportban mutatkozik, ami azzal is magyarázható, hogy a két világháború között számos iskolában az olasz nyelv tanulása is kötelező volt.

3.2 Az orvosok nyelvismeretét szakképesítés szerint vizsgálva először ismét fel kell hívunk a figyelmet az adatoknak a bevezetőben már említett okok miatti viszonylagosságára. Két csoport átlagos nyelvismerete nem értékelhető: az onkoradiológusok és a gyermekpszichiáterek csoportjáé. 31-en jelentettek német, 20-an angol nyelvtudást és onkoradiológus szakképesítést, holott az országos nyilvántartásban csak 19 onkoradiológus szerepel. Ugyanigy a magukat gyermekpszichiáternek valló orvosok közül hárman német és ketten angol nyelvismeretet jelentettek, holott 1964-ben hivatalosan csak 1 gyermekpszichiátert tartottak nyilván. Ezek az orvosok feltehetően onkoradiológus, illetve gyermekpszichiáter munkakörben dolgoznak, azonban vagy más szakképesítésük van, vagy a szakképesítés megszerzése 1964-ben még csupán folyamatban volt. Egyes orvoscsoportok átlagos nyelvismerete feltűnően nagyobb az átlagnál. Így pl. az ortopédoké /3,00/, a tüdősebészeké /2,56/, az idegsebészeké /2,43/ stb. Megítélésünk szerint e klugróan nagy átlagszámnak az az előidézője, hogy ezekbe a csoportokba aránylag kevés orvos tartozik és a válaszolók száma is csekély. Pl. az országosan nyilvántartott 88 ortopéd szakorvos közül 10, a 40 tüdősebész közül 9, a 26 idegsebész közül pedig 7 válaszolt mindössze. Ezeknek az adatoknak %-a is, a nyelvismeret átlaga is feltétlenül torzít.

Ki kell azonban emelnünk a kórboncnokokat, akik közül 1964-ben 183-at tartottak nyilván, ezek közül 52 válaszolt, átlagos nyelvismeretük 2,37, tehát az országos átlagnál lényegesen nagyobb.

Sajnos, nem áll rendelkezésünkre olyan statisztika, amely az orvosok munkahely szerinti nyelvismeretét tartalmazza, de feltételezhető, hogy az egyetemeken és a kórházakban dolgozó orvosok nyelvtudása nagyobb, mint a rendelőintézetekben és a körzetekben dolgozóké és az egyéb orvosoké. Ezt bizonyítja a kórboncnokok felmérésünk szerinti nyelvismerete is.

Az orvosok szakképesítés szerinti nyelvtudásáról igyekeztünk oly módon a valósághoz hű képet kapni, hogy két-két olyan csoportot vizsgáltunk kiemelten, amelynek létszám- és válaszadatai közel állnak egymáshoz.

Az első csoport 5, egyenként 1000-nél több orvost magában foglaló szak- és a nem szakorvosok csoportja.

szakorvos	létszám országosan	a kérdésre válaszoltak		nyelvismeret összesen	nyelvismeret átlaga
		szám	%		
belgyógy.	1768	488	27,6	902	1,85
sebész	1173	384	32,7	710	1,85
gyermekgy.	1212	283	23,3	450	1,59
szülész	1056	313	29,6	498	1,59
stomatológus	1344	303	22,5	371	1,22
nem szakorvos	7128	1791	25,1	1822	1,02

Eszerint a belgyógyászok és a sebészek nyelvismerete jóval, a gyermekgyógyászoké és a szülész-nőgyógyászoké valamivel az országos átlag /1,47/ fölött van, míg a stomatológusoké és szájsebészeké jelentősen, a nem szakorvosoké pedig szignifikánsan az országos átlag alatt van.

A második csoport az orvosok létszámát illetően az előbbinél egymáshoz közelebb álló 4 szakmát ölel fel:

szakorvos	létszám ország- osan	a kérdésre válaszoltak		nyelvisme- ret össze- sen	nyelvisme- ret átlaga
		szám	%		
szemész	347	114	32,9	236	2,07
fül - orr- gégész	321	92	28,7	163	1,77
bőr- nemi- gyógyász	355	99	27,9	176	1,78
közeg.-járv.- ügy higiénia- kus	365	98	26,8	98	1,00

A négy kisebb szakma közül a szemészek nyelvismerete kétségtelenül a legnagyobb, míg a higiénikusoké nem csupán e csoporton belül, de a felmérés szerint országosan is a legkisebb: az 1,00 átlagos nyelvismeret jóval az országos átlag alatt marad.

3,3 Az orvosok nyelvismeretét, területenkénti /megyéenkénti/ bontásban a 3. táblázat tartalmazza. Megjegyezzük, hogy ez a táblázat is csak korrekciókkal alkalmas az egyes megyékben működő orvosok nyelvismeretének az összehasonlítására, mert számuk megyénként változik, és a választ adók száma /50 - 690/ és százaléka /9,5 - 71,6 %/ is igen eltérő.

Nyelvenként vizsgálva, valamennyi megyében németül értenek a legtöbben. Az angol nyelv ismerete megyei bontásban is a második helyen áll a német után. Az orosz és a francia nyelvismeretet összehasonlítva látjuk, hogy 7 megyében oroszul, Budapesten és 11 megyében franciául értenek többen, míg Heves megyében azonos a két nyelv ismerete.

Az átlagos nyelvismeretet megyénként vizsgálva kitűnik, hogy a 3 "egyetemi" megye és Budapest nyelvismerete az országos átlag fölött van, de előlött van a Vas megyei orvosoké is. A többi megye orvosainak átlagos nyelvismerete nem éri el az országos átlagot, sőt néhány megyéé: Szabolcs-Szatmár, Békés, Fejér és Borsod-Abaúj-Zemplén megyéé is erősen az átlag alatt van.

Baranya, Csongrád, Hajdu megye és Budapest orvosainak az országos átlagnál nagyobb nyelvismerete az ottani egyetemek miatt nem szorul magyarázatra, míg Vas megye orvosainak jóval az átlagon felüli /Budapest után a második országosan/ nyelvismeretét nem tudjuk indokolni, bár érdekes, hogy a felmérés adatai szerint a megyében a tájékoztatási igények is jóval nagyobbak az átlagosnál. Az egyes megyékből származó adatok összehasonlíthatóságának relatív voltára is rá kell azonban mutatnunk. Ha pl. összehasonlítjuk Szabolcs-Szatmár és Vas megye orvosainak átlagos nyelvtudását, vagyis az 1,92-t a 0,99-cel, akkor össze kell hasonlítanunk a 2 megyében dolgozó és választ adó orvos számát is. 1964-ben Szabolcs-Szatmár megyében 488 orvos működött és ebből a nyelvtudással kapcsolatos kérdésre 196 /40,2 %/, a Vas megyében nyilvántartott 397 orvos közül mindössze 77 /19,4 %/ válaszolt. Fenntartva azt a megállapításunkat, hogy a Vas megyei orvosok nyelvismerete örvendetesen nagy és jóval meghaladja az országos átlagot, arra is kell gondolnunk, vajon nem volna-e kisebb Vas megyében az átlagos nyelvismeret, ha nem 19,4 % válaszolt volna, hanem 40,2 %, mint Szabolcs megyéből.

A 3/a táblázat az "egyéb" nyelvekre vonatkozó nyelvtudást mutatja területi megoszlásban. E nyelveket illetően a területi bontással nem érdemes foglalkozni. Amint már említettük, az angol, német, francia és orosz nyelv után az orvosok közül a legtöbben olaszul értenek /3,1 %/. A szakirodalomban növekvő súlyú spanyol szakirodalom eredetiben való olvasása teljesen illuzórikus, a 4.861 válaszoló közül mindössze huszonöten értenek enyelven. Sajnálatos módon lengyelül csak hatan, a három skandináv nyelven pedig mindössze öten értenek, ugyanennyien hollandul is.

A 3/b táblázat mutatja azoknak a számát és a kérdésre választ adottakhoz viszonyított %-át az egyes megyékben és Budapesten, akik csak magyarul olvasnak, tehát egy idegen nyelven sem értenek. Nem szorul különösebb bizonyításra, hogy az idegen nyelveket nem tudók %-a azokban a megyékben a legnagyobb, ahol az átlagos nyelvismeret a legkisebb: Szabolcs-Szatmár, Fejér, Békés, Borsod, Bács-Kiskun és Szolnok megyékben /39,3 - 29,5 %/. Legkisebb a nyelvet nem tudók %-a Budapesten /2,8 %/, majd Vas megyében /5,2%/ és csak ezután következnek az egyetemi megyék: Baranya /11,6 %/, Csongrád /12,2 %/ és Hajdu-Bihar /13,6 %/, de az utóbbi kettőt is

megelőzi Nógrád megye /12,0 %/. Sokat javít, az egyetemen működő orvosok nyelvtudása az egyetemi megyék %-án. Ha ui. a Baranya, Csongrád és Hajdu megyei, valamint a budapesti orvosok válaszai-ból levonjuk az egyetemeken működő orvosok válaszait, a következő számokat kapjuk:

terület	a kérdésre választ adtak összesen	egyetemi or- sok válaszai	egy idegen nyelven sem értők vála- sai /nem egyetemiek/
Baranya	173	50	16,2 %
Csongrád	533	167	17,8 %
Hajdu	405	233	32,0 %
Budapest	682	140	3,5 %
	1793	590	

Az egyetemiek nélkül Hajdu megye orvosainak 32,0 %-a nem ért idegen nyelven, tehát a három, ilyen szempontból legrosszabb megye után /Szabolcs, Fejér, Békés/ a negyedik helyre kerül, Baranya és Csongrád megye százaléka sokkal jobb, de ha az egyetemi orvosokat nem számítjuk, Baranya megye 16,2 %-ával, Csongrád megye pedig 17,8 %-ával mégis Nógrád, Somogy és Győr-Sopron megyék mögé kerül. Budapest orvosainak csak 3,5 %-a nem olvas egyetlen idegen nyelven sem /ha az egyetemi orvosokat nem is számítjuk/.

Az egyetemeken működő orvosok kettő /Szegedi Orvostudományi Egyetem/ kivételével mindnyájan értensék idegen nyelveken, azaz az 590 választ adó közül 588-an, nyelvtudásuk tehát 100 %-osnak mondható.

Ezek közül

1 idegen nyelven ért	10 orvos
2 " "	203 "
3 " "	175 "
4 " "	144 "
5 és több "	58 "

Az egyetemi orvosok között alig van olyan, aki csak 1 idegen nyelven értene /10/, de már 203 tud 2 nyelven stb. /lásd fent/. Az 5 és több nyelven értő orvos nem ritka, a válaszoltaknak mintegy 10 %-a.

A kórházakban és más gyógyintézményekben dolgozó orvosok közül a nagy többség 1 idegen nyelven olvas /a nyelvtudók 80 %-a/, a többi 20 %-a 2-3 nyelvet tudók között oszlik meg. 4 nyelvet tudó orvos ezekben a kategóriákban egészen ritka.

4. A közölt táblázatokból és megállapításokból számos következtetést vonhatunk le.

A kérdőívre választ adott magyar orvosok 79,4 %-a ért legalább 1 idegen nyelven, 19,6 %-a csak magyarul olvas, 1,0 %-a a nyelvtudással kapcsolatos kérdésre nem adott választ. Ez az adat szinte teljesen azonos a már említett műszaki felmérésével:

	műszaki felmérés	orvosi felmérés
idegen nyelven ért	78,0 %	79,4 %
idegen nyelven nem ért	21,9 %	19,6 %

Az orvosok átlagos nyelvtudása is azonos a mérnökökével, ez azonban — véleményünk szerint — nem elegendő. Az orvosoké: 1,47, a műszakiaké /mérnököké és technikusoké/: 1,5. Érdekes, hogy más módszerrel végzett felmérésüknek a nyelvtudásra vonatkozó adatai szinte teljesen megegyeznek a mieinkkel. Ez megerősíti elemzési eredményeink megbízhatóságát.

A nyelvismeret szakonkénti megoszlását illetően összefoglalás-képpen megemlítjük, hogy mindössze 7 csoport és a szakképesítés nélküli orvosok csoportjának a nyelvtudása van az országos átlag alatt, 21 csoport fölötte van. Egyes csoportok adatainak korlátozott értékelhetőségéről már volt szó.

Legkisebb és az országos átlag alatti azoknak az orvosoknak a nyelvismerete, akik inkább szervező, mint gyógyító munkával foglalkoznak, de ide sorolandók a fog- és szájsebészek is.

Mivel néhány elméleti szakmából hazánkban nem tehető szakvizsga /anatómia, szövettan, fejlődéstan, élettan stb./, ezeket az orvosokat is a "szakképesítés nélküli" csoportba kellett sorolni. Az elméleti intézetekben és az egyetemek nem klinikai intézményeiben működő orvosok nyelvtudása — amint már említettük — jóval nagyobb az átlagnál, ezek adatai tehát, a szakképesítés nélküliek átlagos nyelvismereti számaait növelték. Ebből arra következtethetünk, hogy a nem szakképesített orvosok javarészenek a nyelvtudása az 1,02-es átlagot sem éri el.

A nem szakorvosok nyelvtudása tehát jóval alatta marad a szakorvosokénak, a nem közvetlenül gyógykezeléssel foglalkozó szakorvosoké pedig a gyógyító szakorvosokénak.

A nyelvismeret területenkénti összehasonlításából, valamint az OOKDK központi szolgáltatásai iránti igény összevetéséből⁺ megállapíthatjuk, hogy azokban a megyékben, ahol a nyelvtudás aránylag nagy, ott a dokumentációs szolgáltatásokat is fokozottabban veszik igénybe, mint azokban a megyékben, ahol az orvosok nyelvtudása az országos átlag alatt van, vagyis a kevés nyelvet tudó orvosok ismereteik bővítésére nem használják fel kellő mértékben a legkézenfekvőbb megoldást: a dokumentációs szolgáltatásokat.

A fentiek alapján arra a következtetésre jutunk, hogy — ha csak eddigi pénzügyi keretünkben gondolkozhatunk — a német és angol nyelvű cikkeket nem kell az eddiginél nagyobb arányban magyarra fordítva rendelkezésre bocsátanunk, viszont fokozni kell az orosz nyelvű és a népi demokratikus országokból származó szakirodalom, valamint a francia, spanyol és a skandináv nyelveken megjelenő dokumentumok fordíttatását.

Kétségtelen, hogy a legfiatalabbak /az 1964-ben 24-33 évesek/ átlagos nyelvismerete jelentősen alatta van mind a többi korcsoportnak, mind az országos átlagnak. Bár nem e tanulmány feladata a nyelvoktatás kérdésével foglalkozni, mégis fel kell hívni a figyelmet arra, hogy 1./ az orosz nyelvoktatás jelenlegi módszere

⁺ L. Egry Tamásné - Szepesi Zoltánné: Milyen mértékben ismerik az orvosok az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ szolgáltatásait? Az Orvosi Könyvtáros, 1966, 6, 3, 234-279.

nem kielégítő és sürgősen reformra szorul, 2./ meg kell követelni — legalábbis egyetemi szinten — legalább két nyelv passzív ismeretét, hogy a szakirodalmat megértsék. És itt nem csak a világnyelvekre, hanem a kisebb országok nyelveire is gondolunk. Nem fogadható el az az álláspont, hogy csak világnyelven jelenik meg értékes publikáció. Ha ezt állítanánk, saját nemzeti szakirodalmunkat becsülnénk le. Ennek az sem mond ellent, hogy a kis országok valóban értékes közleményeit a világ szaksajtója rövid időn belül átveszi, még akkor is, ha azok csak nemzeti nyelven jelennek meg.

Véleményünk szerint tehát részint az orvosoknak kell több nyelvet elsajátítaniuk /ez azonban hosszú idő/, másrészt az OOKDK-nak kell a nyelvi nehézségek miatt számukra feltáratlan szakirodalmat összegyűjtenie, feltárnia és közreadnia.

Befejezésül: az OOKDK-nak munkája során a fentieket figyelembe kell vennie. Növelnie kell azoknak a dokumentumoknak a feltárását, amelyeket a hazai orvostársadalom kellőképpen nem ismer és ezért munkája során nem vehet kellő mértékben igénybe. Több adatunkat összehasonlítottuk egy műszaki felmérés adataival. A mérnökök nyelvtudása majdnem azonos az orvosokéval. A műszaki könyvtári és dokumentációs hálózat azonban sokkal többet tesz és tehet az idegennyelvű dokumentumok referáltatása, fordítása terén, mint az orvosi könyvtári hálózat.

Torday Aliz:

A FEJÉR MEGYEI "ÁTLAGORVOS" — ÉS A SZAKIRODALOM

Átlagorvos — nincs. Az, aki vizsgál, gyógyít bennünket: egyén, egy bizonyos orvos. Egy bizonyos, konkrét orvos az is, aki a lapokban szerepel, mint életmentő, vagy feltaláló. Az is, aki úgy szerepel, mint botrányhős.

Mi határozza meg mégis ezt a csupán eszmeileg létező "átlag-orvost", mi teszi érdekessé számunkra? Az átlagorvos leglényegesebb — s talán egyetlen — fontos tulajdonsága, hogy mindenkire hasonlít. Matematikailag az a "közös nevező", amellyel minden osztható; geometriailag az a vonal, amely a függőleges és vízszintes tengely értékeiből adódik. Képet ad tehát minden orvosról, hiszen minden orvos része az egésznek, az orvostársadalomnak.

Sokan és sokszor elkészítették már az átlagorvos portréját. Mindazok, akik a statisztikákból mérik működését, munkáját; mert az ő arcát mutatja meg a gyermekhalandóság csökkenése éppúgy, mint a tüdőbetegek gyógyulása.

Most egy különös és a magyar szakirodalomban szokatlan portré felvázolására vállalkozhatunk: képet alkothatunk tudása forrásairól, igényességéről. Lehetővé teszi ezt számunkra az Országos Orvostudományi Könyvtár országos jellegű felmérése, amely a szakirodalmi tájékozottságot és érdeklődést összegezte.

Jogos a kérdés: tükrözheti-e a szakirodalmi érdeklődés méltóképpen az átlagorvost? Nem torzít-e ez a tükör? Bizonyítékul, tanúságul sorakoztassuk elő az orvosok magánkönyvtárait, idézzük a szakirodalom beszerzéséért folytatott költségvetési- és deviza "háború" pillanatait, vagy csak azt az egyetlen egyet, amelyben az orvos életet ment: szaccikkben leírt operáció, vagy növényhatározóban leírt gomba ellenmérgezésének segítségével.

Mindezek után néhány alapvető adat: a Fejér megyei orvosok száma 1964-ben, a felmérés idején az Egészségügyi Minisztérium

nyilvántartásai szerint: 461. Az Orvostudományi Könyvtár által kiküldött kérdőívekre 147 válasz érkezett; ez az orvoslétszám 31,9 százaléka. A nagy számok törvénye alapján e számból már általánosítani lehet. A továbbiakban tehát következtetéseinket e válaszok alapján vonjuk le. /A nagy számok törvénye biztonságos módszer, különösen, ha eszünkbe jut: a cseppben is megismerjük a tenger./

A kérdőívekre 122 férfi /orvos/ és 24 orvosnő válaszolt. /Nevet nem kellett feltüntetni./ Egy fő nem árulta el, hogy milyen nemű. Diplomájuk kelte szerint 1955-1964 között végzett 55 orvos /17 nő, 37 férfi + 1 fő/, 1945-1965 között 35 orvos /4 nő, 31 férfi/, 1935-1944 között 25 orvos /2 nő, 23 férfi/, 1934 előtt végzett 31 orvos /1 nő, 30 férfi/. Diplomájának keltét nem közölte: 1 orvos.

A felmérés kérdőíves módszerének egyik előnye, hogy "kereszt-kérdéseket" tud feltenni a válaszolónak. Ime egy kérdés: Figyelemmel kíséri-e a szakirodalmat? Válasz /aláhuzandó/: Igen - Nem. A keresztkérdés viszont: Melyek azok a folyóiratok, amelyeket feltétlenül tanulmányoz? /Érre szöveges választ kellett adni./ Így aztán, aki nem pontos, ellentmondásba kerül önmagával. Mint az az orvosnő, aki igennel válaszolt az első kérdésre, de a másodikra már nem adott semmilyen választ. /Ha rosszmájúak lennénk, azt mondhatnánk, hogy talán nem is orvosi az a "feltétlenül tanulmányozott folyóirat"!/

Akik az első kérdésre nem-mel válaszoltak — 16-an — ugyancsak önmagukat cáfolták azzal, hogy közülük 12-en feltüntettek valamilyen orvosi szaklapot. Tehát mindössze négyen nem olvasnak az orvosok közül szakirodalmat, de egy újabb keresztkérdésre /"Van-e valamilyen igényük?" /három felel igennel! E kérdésre különben még visszatérünk. Egy valami azonban elgondolkoztató: a nem-mel válaszoló 16-ból 13 tartozik a fiatal korosztályba, /1955-64 között végzett/ s mindössze 3 idősebb; körzeti orvos.

Most, a kelleténél talán szigorúbb "lelkismeretvizsgálat" után, nézzük a többséget: az olvasók táborát. "Milyen könyvtárakat vesz igénybe: orvosi könyvtárakat — közművelődési könyvtárakat?" — szól a kérdés. Saját könyvtáram van! — így az egyik válasz. Ez a megelégedettség azonban már csak kevesek hangja.

Boldog ember az ma, aki a szakirodalom sokat emlegetett áradatával lépést tud tartani, legalább a saját érdeklődési területén. Nem összegyűjteni, de már elolvasni is nehéz. Összegyűjtésével — értemben — nem is könyvtárak, hanem könyvtárak összessége tud csak megbirkózni. Így született meg az az eléggé nem dicsérhető elv, amely szerint, ha valaki beiratkozik egy könyvtárba, tagja lesz nemcsak annak az egynek, hanem a könyvtárak egész hálózatának, sőt a világ könyvtárainak is, mert a könyvtárak közötti kölcsönzés mindent beszerez számára. Így nem csodálkozunk azon sem, ha egy-egy orvos közművelődési könyvtárat jelöl meg kölcsönzési forrásul. /Legyen szabad itt megjegyezni: minden megyében, így Fejérben is, a Megyei Kórház orvosi könyvtára rendelkezésre áll a megye minden orvosának./

Az orvosi szakirodalom jelentős része — sőt: mennyiségileg és minőségileg egyaránt jelentősebb része — a külföldi könyvekben és folyóiratokban található. Elolvasásához azonban nyelvtudásra van szükség. A megye orvosainak nyelvtudása a következőképpen alakul: a német nyelvet 85-en értik, angolul 34-en, franciául 14-en, oroszul 11-en, egyéb nyelven /cseh, román, olasz, görög, bolgár stb./ 8-an olvasnak. Ez együttvéve igen jelentős szám, azonban kevésbé kedvező a kép, ha figyelembe vesszük, hogy egy-egy orvos több nyelvet is beszél. A kérdőív tanúsága szerint viszont 51-en csak magyarul tudnak. /Ez 35,7 százalék, az országos átlagnál — 19,6 — jóval magasabb. Fejér megyénél csak Szabolcs százalékos aránya rosszabb./

Különös, hogy az 55 orvos közül, akik az utolsó tíz évben **szerztek** diplomát, mindössze kilenc vallja tudottnak az orosz nyelvet! Különös, hiszen jó részüknek a gimnáziumban, mindnek pedig az egyetemen kellett tanulnia. A kérdés pontos megfogalmazása részben választ ad erre: "Milyen nyelven olvas szakirodalmat." Tehát jóllehet oroszul tudnak, vagy tanultak, ezen a nyelven mégsem olvasnak szakirodalmat.

/Két apró megjegyzés kívánczik ide: Régebben történt, hogy beérkezett az országba egy kétezer forintos könyv, Amerikából. Angol nyelvű hosszú cím után orosz szerzők sorakoztak. A könyvesboltban a nevek ismerősnek tűntek, s az emlékezet nem csalt: ugyanaz a könyv kapható volt ugyanabban a boltban, orosz nyelven, 27,- azaz huszonhét forintért! A másik: A tapasztalat bebizonyította,

hogy aki vállalja a cirillbetűs szöveg olvasását — ez az idegenkedés valószínűleg főbb oka — hűséges olvasójává válik az orosznyelvű irodalomnak./

Az olvasás mellett a Fejér megyei orvosok maguk is részt vesznek a szakirodalmi munkában: 147 orvosból 20 orvos ír, is! Közülük 13 főorvos, 3 rendelőintézeti orvos, 4 szervező orvos. /Ez az új szakorvosi megjelölés az egészségügyi szervezés frontján dolgozó orvosokat jelöli, akiknek érdeklődése széleskörű — kiterjed az építészettől a hidrológiáig — igénye nagy, s ezidáig jórészt ki-elégítetlen./

Végül vegyük szemügyre azt a kérdéscsoportot, amely a szakirodalmi igények megválaszolására hivatott. Az első a tájékoztatás különböző formái iránti igényt kutatja /folyóiratcikkek lefordítása, tartalomjegyzék sokszorosítása, értesítés a kívánt tárgykörben megjelent új cikkekről stb./ a másik így hangzik: Segítené-e egy gyakorlóorvosok számára összeállított, külföldi cikkek magyar nyelvű összefoglalásait tartalmazó folyóirat? Ez a kérdés az, amelyre 147 orvosból 134 válaszolt igennel, felkiáltójeles igennel! A 13 nem-mel válaszoló orvos közül 12 valamilyen más szolgáltatást igényel és csak egyetlen olyan orvos van, akinek semmiféle igénye nincs, ákit hidegen hagy a szakirodalom.

Biztató ez a kép. S biztatóak azok a témák, amelyek részletes ismeretét — a kérdőív legutolsó kérdésére válaszolva — igénylik a megye orvosai. Biztatóak, mert ezek az új témák, riasztó betegségek igényes gyógyítási eljárásainak egész sorát felölelik. Tájékoztatást kérnek a vírusos, a daganatos megbetegedésekről, az öregkori bántalmakról, a technikai újításokról, az üzemegészségügy, a fertőző betegségek, az esztétikus fogpótlás kérdéseiről — hogy csak néhányat ragadjunk ki, hiszen a témák összessége tán a teljes orvostudományt is felöleli.

Széljegyzet is található néhány kérdőívben. Ideirunk egyet, amely több körzeti orvos véleményét összefoglalja és tükrözi: "Körzeti orvosok részére szükséges lenne egy folyóirat, amely a tudományosan megalapozott, a gyakorlatban alkalmazható gyógyító eljárásokkal ismertette meg, s tudósítana a világon folyó aktuális, nagyjelentőségű kutatásokról, eredményekről."

Az átlagorvos tehát igényes. Igényessége — eredményes gyógyító munkájának biztosítója.

B u g y i B a l á z s

SZAKOZÁS — AZ ORVOS SZEMSZÖGÉBŐL

A gyakorló orvos feladata a betegek gyógyítása, a balesetek ellátása, a betegségek megelőzése és elhalálozás esetén a halál okának meghatározása. Az orvos mindezen tevékenységének ellátása közben — és ennek érdekében — igénybe veszi a hazai és a külföldi irodalom egyre nagyobb tömegét. Az irodalom sokrétűsége, a nyelvi nehézségek és az orvosok nagymérvű elfoglaltsága miatt szükséges, hogy a szakirodalommal való megismerkedés egyszerű, könnyen hozzáférhető módszerrel történjék.

Ha az irodalom szakosítását — amely a hozzáférhetőség alapja — nem az egységes könyvtári hálózat szempontjából, hanem a szakirodalmat igénybevenni kívánó orvos szemszögéből vizsgáljuk — és az orvosi könyvtárak esetében mégiscsak ez a döntő —, akkor előtérbe kerül az orvosi gyakorlatban kötelező osztályozási rendszerrel való egységesítés kérdése.

Jelenleg az orvosok, az egészségügyi dolgozók a halálozásokat, a betegségeket és a baleseteket az Egészségügyi Világszervezet által megalkotott és kötelezővé tett nemzetközi szabványosított nomenclatura szerint tartoznak megnevezni, szakosítani és statisztikai feldolgoásaik során értékelni. Mindenképpen törekedni kell arra, hogy ez az egységes szakosítás valóban nemcsak magasabb szintű statisztikai feldolgozásokban, hanem klinikai, kórházi és rendelőintézeti szinten is ismertté és ennek révén elterjedté és hasznosan alkalmazhatóvá váljon. A nemzetközi nomenclatura már magyar nyelven is rendelkezésre áll és a hivatalos statisztikai alkalmazáson túlmenően és mind nagyobb mértékben felhasználást nyer. Jelentős előnye, hogy különösebb nehézség nélkül Hollerith rendszerű lyukkártya-rendszerre felvihető és mechanikus gépi feldolgozás révén értékelhető.

A gyakorló orvos irodalmi érdeklődése túlnyomó részben az egyes konkrét betegségekre és balesetekre irányul, amelyek létrejövete-
lének okát, módját, a helyes körismézését, klinikai lefolyását és
gyógyítását kívánja megismerni. A gyakorló orvos a 0-1.000 szá-
mokkal kódozott nemzetközi nomenclaturát ismeri vagy legalábbis
ismerni tartozna. Felmerül szükségessége, hogy az orvosi könyvtá-
rak a Világszervezet által előírt haláloki, betegségi és baleseti
nomenclatura szakosítását elfogadva osztályozzák az irodalmat. Az
Egyetemes Tizedes Osztályzás az Egészségügyi Világszervezet ezer
kódszámu nomenclaturájával szemben szűkebb szakosítást alkalmaz
és a gyakorló orvos igényeinek és szükségleteinek figyelembevétel-
e nélkül csoportosítja az irodalmat. Nem a sokjegyű számokon mu-
lik az ETO-nak orvosi könyvtárakban való alkalmazásával szembeni
ellenkezés, hanem sokkal inkább azon, hogy a beosztás a gyakorlati
orvosi igényeknek alig felel meg, valamint mert az orvosi gyakor-
latban már kötelező alkalmazást nyert az Egészségügyi Világszer-
vezet által kiadott, folyamatosan korszerűsített és felhasználá-
sában előírt nemzetközi haláloki, megbetegedési és baleseti no-
menclatura.

A nomenclatura három formában ismert:

a/ a 0 - 1.000 beosztású részletes haláloki, megbetegedési és
baleseti nomenclatura,

b/ a 0 - 150 beosztású rövidített nomenclatura, amelynek kód-
szerű beosztása természetesen egyeztetve van a részletes komplett
nomenclaturával,

c/ az 50 beosztású, amely mindkét előző nomenclaturával egyez-
tetve van és lényegileg az 1.000, illetőleg a 150 beosztású no-
menclaturáknak sűrített formáját jelenti.

Minthogy az orvosi könyvtárosok nem ismerik a haláloki, megbete-
gedési és baleseti nomenclaturát, azt röviden B. Benjamin műve
alapján az alábbiakban ismertetjük. A beosztás 17 főcsoportban
egyesíti a halálokokat, a betegségeket és a baleseteket. E főcso-
portok a következők:

- I. Fertőző és parazitás betegségek /001-138/
légzőszervi gümőkór /001-008/
- II. Daganatok /140-239/
felsorolva szervenként az egyes daganatfélésegek

- III. Allergiás, endokrin, anyagcsere és táplálkozási megbetegedések /240-289/
- IV. A vérképzőszervek megbetegedései /290-299/
- V. Mentalis, psychoneuroticus és személyiségi zavarok /300-326/
- VI. Az idegrendszer és az érzékszervek megbetegedései /330-398/
- VII. A keringési szervek betegségei /400-468/
 rheumás láz a szív kóros bevonása nélkül /400/
 rheumás láz a szív kóros bevonásával /401/
- VIII. A légzőrendszer megbetegedései /470-527/
 heveny felsőlégtúti fertőzések /470-475/
- IX. Emésztőszervek megbetegedései /530-587/
 a szájüreg és a nyelőcső betegségei /530-539/
- X. Az uro-genitalis rendszer betegségei /590-637/
- XI. A szülés, a terhességi, szülési és gyermekágyi szövődmények /640-689/
- XII. A bőr és a bőralatti szövetek betegségei /690-716/
- XIII. A csontok és a mozgásszervek betegségei /720-749/
- XIV. A veleszületett rendellenességek /750-759/
- XV. A korai gyermekkor betegségei /760-776/
- XVI. Szimptomák, szenilitás, rosszul meghatározott kóros állapotok /780-795/
- XVII. Balesetek, mérgezések és erőszakos behatások /800-999/
 E csoportnak kétféle beosztása van:
 1./ a balesetek stb. létrehozó okainak megnevezése
 /E.800-E.999/
 2./ a balesetek stb. természetének megnevezése /N.800-N.999/ ahol "E" external cause-t /a balesetet kiváltó külső ok/ és "N" nature-t, /a baleset természetét, helyét és a baleset jellegét/ jelenti.

A Világszervezet által megadott ötvenről egyezzerig terjedő nemzetközi haláloki, betegségi és baleseti nomenclatura az orvost érintő irodalomnak nyilvánvaló többségét jelenti. Amennyiben a

Világszervezet beosztását alkalmazzuk a könyvtár anyagának szakosításakor, akkor az orvos által már többé-kevésbé ismert és megszokott szakozást használunk, azt tudatosítjuk benne, beteganyagának nemzetközi szempontok szerinti ellátását könnyebbé, a betegségekhez az irodalom egyidejű társítását is biztosabbá tesszük, ezzel megteremtjük azt a szerves összefüggést, amely a betegség fogalmát az ahhoz tartozó irodalommal elválaszthatatlanul összekapcsolja. Egy másik szakosításnak az alkalmazása, legyen bár az könyvtárosi szempontból bármennyire is kézenfekvő, sőt szükséges, ezt az alapvetően fontos együttes tudatosítását zavarja meg. A két egymástól független beosztás alkalmazása — amelyek egyikét a betegágynál, a másikat a kórház könyvtáranyagának olvasásakor használja — mindkét szakosítás bizonytalanná tételét, megzavarását, a helyes irodalom megkereséséhez és hasznosításához szükséges feltételes reflexek gátlását vagy éppen megszűnését hozza magával.

Az ETO szempontjainak alkalmazásával a Világszervezet nomenclaturájának használatát megkönnyíthetjük. A Világszervezet kód-számai kombinálhatók megítélésünk szerint -02 etiologia, -07 diagnosztika, -08 therapia megjelölésekkel. Helyes természetesen a megjelent irodalom országának a feltüntetése az ETO-ban megszabott országjelölésekkel. Kíváncsú lehet az irodalom megadásakor zárójelben megadni a közlemény megjelenésének az évét, és szinte elengedhetetlen a kiadvány jellegének a megadása is. E kódszerű jelzések bevezetésével az Egészségügyi Világszervezet halálolki, megbetegedési és baleseti nomenclaturáját az orvosi könyvtárak számára felhasználhatóvá tenné. Így a tüdőgümőkór etiológiájával foglalkozó Magyarországon kiadott 1965 évi bibliográfia a következő kódformában lenne kifejezhető:

002 - 02 /01-439-65/, ahol 002 a tüdőgümőkórt, -02 az etiológiát jelenti. A zárójelben foglalt tagok a tárgyban megadott közlemény specifikálását szolgálják, így /01/ azt jelenti, hogy az említett kiadvány bibliográfia, /439/ az ETO szerint Magyarország kódjelzése és /65/ jelenti, hogy a kiadvány 1965 évben jelent meg. Az ETO szakosítása sok tekintetben gyorsírásnak felel meg, amelynek rövidítéseit a gyorsíráséhoz hasonlóan kell megismerni, begyakorolni és megfelelő szótár, használati utasítás mellett alkalmazni.

Az ETO rendszer általában valóban beválk, és orvosi könyvtá-
rak n e m orvosi vonatkozásu anyagában mint jól irányitható
szisztéma jól használható. A gyakorló orvosokat kiszolgáló könyv-
tárakban azonban részben az ETO hiányosságai miatt, főképpen azon-
ban az orvosok számára kötelezően megszabott nomenclatura miatt
helyes lenne az Egészségügyi Világszervezet haláloki, betegségi
és baleseti nomenclaturáját alkalmazni, amelyet az ETO elvei sze-
rint lehetne kiegészíteni.

Kóbor János

A JOBB NÉHA ELRONTÓJA A JÓNAK

Dr. Veres Pál: Nem a sokjegyű számokon mulik ... c. szakosítási javaslatához legyen szabad megyei kórházi viszonylatban hozzászólnom azzal, hogy igen tekintélyes állománnyal rendelkező könyvtár vagyunk és anyagunk az orvostudomány minden ágára kiterjedően forgalomban is van. Ugy vélem, hogy — kevés kivétellel — az országos orvostudományi könyvtárhálózat könyvtárainak tulnyomó többsége ugyanolyan, vagy hasonló problémákkal áll szemben, mint mi, legfeljebb az állomány és az igénybevétel méretei különböznek egymástól.

Mindenekelőtt 3 alapvető elvi kérdést kell tisztázni:

a/ Országos viszonylatban minden orvosi könyvtárnak a könyvek szakosítását tényleges egységes rendszerben kellene végrehajtania. Egységes és eléggé sajátosan különálló tudomány szakhálózata vagyunk és ha az egyes könyvtárakhoz tartozó intézmények feladatukra más-más is, az olvasók valamennyien orvosok /a nem orvosok száma igazán elhanyagolhatóan csekély/ és így az olvasói igény is egységes jellegű.

b/ Az orvosokat semmilyen számok, sem kevés-, sem sokjegyűek nem érdeklik, de nem érdeklik egyéb dokumentációs betűszimbólumok sem, kizárólag a téma. Így van ez nálunk és így lesz valószínűleg a legtöbb orvosi könyvtárban. Az olvasói oldalról nézve tehát a könyvtár szakrendjének milyensége közömbös kérdés. Azt azonban minden orvos megmondja, ha keres valamit: melyik orvosi szakmába vágó az igénye.

c/ Nyomós okok nélkül ne változtassunk a meglévőn, ne "szervezzünk át", főleg pedig ne kísérletképpen: ne akarjunk jónál jobbat, mert a jobb néha elrontója lehet a jónak. Ugy vélem, örülnünk lehet akkor, ha könyvtáraink állományát a fennálló gyakorlati élet

követelményeinek megfelelően egy bizonyos rendszerben befejezetten szakosítottuk és az ennek megfelelő szakcsoportokban is tároljuk: a keresett anyag ezzel kielégítően gyorsan megtalálható lesz, annál is inkább, mert az orvosok a szabadpolcos rendszert részesítik leginkább előnyben.

Hogy mit jelentene egy új szakrendszerre való áttérés, azt felesleges részleteznem. A mi viszonylatunkban csak ennyit: ez a feladat még 1-2 év alatt sem volna maradéktalanul megvalósítható /állományunk egy része, mégpedig például a legkeresettebb, állandó mozgásban van/, így sokáig kétféle szakrendszer élne egymás mellett és egészen talán sohasem készülnék el vele. Hiszen kevesen vagyunk a könyvtárakban és igen szerteágazóak a feladataink is.

Eme gyakorlatias szemmel is nézett elvi szempontok előrebecsálása után konkrétan a következő a nézetem:

Az országos egységes szakrendszerhez ezidő szerint kielégítően egységes alap az OOKDK 30-as szakrendje. Ez az orvostudomány ágazatainak szakrendjét tartja szem előtt és ha egyes szaktudományágak további differenciálódása áll elő avagy pl. a kérdéses könyvtár állománya ezt indokoltta tenné, a 30-as szakrendszernek mint alapvető váznak a megtartása mellett, az egyes szakokon belüli további bontással /pl. 12. helyett 12.A + 12.B/ a kérdés megoldható. De túl is léphetjük a 30-as számot. Megemlítem, hogy mi már ilyen bontással is szakozunk. E bontáshoz a könyvtáros minden szakfőorvossal beszélt és annak javaslatát is figyelembe vette.

Igy pl. a "11. Gyermekek és csecsemőgyógyászat" a következő bontásban részesült:

- 11.A Diagnosztikai és terápiás tankönyvek
- 11.B Gyermekek élet- és kórtana
- 11.C Tüdő és szív. EKG
- 11.D Idegrendszer
- 11.E Orr-fül-gégészet
- 11.F Diatetika
- 11.G Gyermeknevelés
- 11.H Nővédképzés
- 11.J Vegyes monográfiák
- 11.K Határterületek

A 30-as szakrendhez felvettünk egy 31.-et "Egészségügyi adminisztráció." /Az orvosi könyvtár hatáskörébe tartoznak ugyanis a kórház gazdasági és műszaki hivatalainak stb. a könyvei, szolgáltatási segédletei is./

Megjegyzem, hogy ez a mi jelenlegi /házi/ bontásunk még nem tekinthető véglegesnek. A végleges forma kialakításához még további tapasztalatokat gyűjtünk és ha raktározási lehetőségeink is megengedik majd, a szükséglet és helyzet szerint a szakosítást némely ponton még kiegészítjük. Foglalkozunk azzal a gondolattal is, hogy a 30-as szakrend elé "0" szakcsoport címén új "Általános orvosi" szakcsoportot veszünk fel. De ez még nyitott kérdés. — Már most látjuk pl. hogy az OOKDK "7. Belgyógyászat" szakcsoportja, melyet A-N-ig /tehát összesen 13/ alcsoportra bontottunk, esetleges további bontásra szorul. —

A hálózatunkon belüli egységes szakrendszer kérdése az elmondottakkal tehát meg volna oldva. Hogy az elől idézett cikkben foglalt kitűnő gondolatokkal közvetlenebb kapcsolatba is jussunk, néhány elvi részletkérdésre még ki kell térnem.

Az Egészségügyi Felvilágosítási Központ könyvtárának speciális szakrendje — miniszteriális főosztályok szakfeladatai szerint — bizonyára a helyi viszonyoknak megfelelően alakult így ki, szerintem igen gyakorlatiasan és szellemesen. Hogy egy átszervezésnek e könyvtár munkájára vonatkozóan milyen konzekvenciái lehetnek, ezt mint kívülálló nem ítéldhetem meg. Azt a nézetemet azonban megkockáztatom: csak a konkrét átszervezés mondja majd meg, mily mértékben érinti ez az akkori könyvtári szakrendet.

Az OOKDK, a BOTE és az OSzK nem egyeznek szakrendjeikben. Ezt természetesnek tartom. Mindenekelőtt az OSzK abban különbözik a másik kettőtől, hogy minden tudományra kiterjedő hatalmas állománya más szakrendi csoportosítást kívánhat, mint a csak orvostudományi OOKDK és BOTE. Utóbbi is igen régi könyvtár már, ugyan csak kiterjedt állománnyal, régi hagyományokkal és talán korábbi szakosítási rendszerekkel is, itt már nem igen lehet az egész állományra kiterjedően egykönnyen új szakrendre áttérnünk. Ez munkaerő és munkaidő kérdése is. Az OOKDK-é a legújabb szakrend, mindössze 6 éves, eszerint dolgozik — úgy gondolom — az orvosi könyvtárak túlnyomó többsége, nem látom tehát indokoltnak, hogy az

alig-alig bevezetett rendszert most mással váltsuk fel. A mellette szóló érveket már korábban elmondottam.

Most pedig néhány szó az ETO-ról. Dr. Veres Pál lényegében az ETO mellett van, gyakorlatiasan kódjeleket javasolva. Előre kell bocsátanom: ETO-val nem dolgoztam, ebben nincsen tapasztalatom. De azt is meg kell mondjam: hallani, hogy belföldön is, külföldön is akad könyvtár, mely ETO-ra tér át és akad olyan is, mely elhagyja az ETO-t. E jelenségről arra következtetek, hogy pl. az orvostudományi szakon belül az ETO rendszer még vitatható, azaz még kísérleti stádiumban áll.

Kitűnő gondolatnak tartom, hogy a "magyar orvosi szaklapok stb." közölhetnék a cikkek címe s a könyvek fejezetcímei mellett a megfelelő egységes szakrendszeri számot, stb. Ehhez azonban a következőket kell hozzáfűznöm: a magyar szakirodalommal nem igen vannak nehézségeink, azok nem is képviselnek különösen nagy terjedelmet. Azonban annál inkább indokolt volna ez a külföldi irodalomban, a többféle idegen nyelv miatt is. Bizonyára akad nem egy könyvtáros, akinek a szakosításnál ez nehézségeket okoz. Sajnos, e kérdés csak akkor nyerne kielégítő megoldást, ha valahogy nemzetközi megállapodással egységesen rendeznék. Ugy vélem, hogy erre előbb-utóbb sor is fog kerülni, mivel az orvosi irodalom óriásivá duzzadt és tovább duzzadni fog. A magyar szaklapokra vonatkozólag talán itt volna megemlíthető az a javaslat, hogy a cikkvégi összefoglaló + irodalomjegyzéket — több külföldi lap mintájára — ne a cikk végén, hanem az elején, a cikk címe alatt tüntessék fel.

Befejezésképpen még két alapvető elvi szempontot szeretnék felhozni:

a/ Az elmélet és a gyakorlat összhangját e szakozási kérdésnél is szem előtt tarthatjuk: az elméleti felismeréseket rugalmasan alkalmazzuk a helyi viszonyokra és bármennyire is kézenfekvő lenne egy elméletileg jobb, másik szakosítási rendszer, jól gondoljuk meg: megfelel-e ez a helyi viszonyoknak, mennyi munkaerő és munkaidő ráfordítással jár, nem hoz-e magával nem kívánt akadályokat a rendszeres könyvtári rutinmunkában, stb., egyszóval: reálisan járható ut-e?

b/ Ha könyvtáraink szakozási rendszerét át kívánnók építeni --

a könyvtárak állományának nagyságát is figyelembe véve — kérdés: az egész állományra vonatkozólag — visszamenőleg a legrégebbi és ezért ma már csak igen-igen ritkán keresett anyagra kiterjedően is — vezessünk-e be egy új rendszert avagy elégedjünk meg azzal, hogy ezt csak a legmodernebb anyagra, sőt annak is csak bizonyos kurrensebb részére vezetjük be, bizonyos fix határidőtől kezdődően.

Végül megjegyzem, hogy eme vita-hozzászólásomban csak a könyvekre gondoltam, folyóiratokra nem: a folyóiratok ugyanis a könyvektől eltérő könyvtári kategóriát képeznek, mind könyvtárosi, mind olvasói vonatkozásban.

ELHUNYT RÁBA GYÖRGYNÉ

A tatabányai Megyei Kórház orvosi könyvtárosa, Rába Györgyné, rövid ideig tartó, súlyos betegség után 1966. december 24-én meghalt. Az OOK dolgozói, kollégái és mindazok, akik ismerték és szerették, mély megdöbbenéssel vették tudomásul tragikus halálát.

1963. márciusa óta volt a Komárom megyei orvosi könyvtár munkatársa, majd az alközpont vezetője. Munkatársai, a tagkönyvtárak sok személyében jó, szervező, segítőkész kollégát veszítettek el. Emlékét megőrizzük.

KÖRLEVÉL A GYORSTÁJÉKOZTATÓ SZOLGÁLAT BŐVÍTÉSÉRŐL

Az 1966. júliusában megindított Gyorstájékoztató Szolgálat sikere arra indította az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központot, hogy az 1967. január 1-től eddigi 30 téma helyett 50 témát figyeljen és azok szakirodalmának adatait küldje meg az előfizetőknek.

1967-től a magyar szakirodalmat is figyeljük és bocsátjuk az érdeklődők rendelkezésére.

A Gyorstájékoztató Szolgálat keretében az előfizetők rendszeresen megkapják az általuk kiválasztott témákból megjelent külföldi folyóirat cikkek bibliográfiai adatait, vagyis a szerző/k/ nevét, a közlemény címét, kötet-, füzet- és oldalszámát, a dokumentum lelőhelyét, valamint - az esetleges különlenyomat beszerzéshez a szerző/k/ címét. A szolgáltatás hatékonysága éppen a gyorsaságán alapszik, ezért a cikkek címét - az időnyerés érdekében nem fordítjuk le - hanem eredeti nyelven küldjük. Minden egyes cikkről szakozott és témánként sorszámozott, A/7 /74.105 mm/ méretű kartonlapot kapnak az előfizetők, amelyet hetenként póstán küldünk el.

A kartonlapok kettős célt szolgálnak: egyrészt tájékoztatnak a kiválasztott témából megjelent mindenkori legújabb irodalomról, másrészt összegyűjtve, lerakva bibliográfiai gyűjteményként is felhasználhatók, ami a kutatáshoz, vagy cikkek, tanulmányok megírásakor nagy segítséget jelent. Rendszeres áttekintésük tehát mind a tudományterületükről folyamatosan tájékozódni kívánók, mind egy szűkebb szakterületen kutatók igényeit kielégíthetik.

A Gyorstájékoztató Szolgálat alapjául az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központba, valamint a Budapesti Orvostudományi Egyetem Könyvtárába járó mintegy 900 folyóirat szolgál, amelyek számát 1967-ben még növelni fogjuk. A közlemények mikrofilm másolatának vagy fotókópiájának elkészítésére van lehetőség: a könyvtárközi kölcsönzés keretében pedig a könyvtárunkba járó feldolgozott folyóiratokat is kölcsönözhetik az érdeklődők. A Gyorstájékoztató Szolgálat előfizetési díja témánként évi 100,- Ft.

Kérjük, hogy amennyiben a Gyorstájékoztató Szolgálatra igényt tart, szíveskedjék megírni, hogy a mellékletben felsorolt témák közül melyekre kíván előfizetni.

A melléklet első részében a jelenleg figyelt 30 téma szerepel. A javasolt új témák közül azt a huszat figyeljük még, amelyre a legtöbben előfizetnek. Ha előfizetőink olyan téma figyelését kívánják, amely a felsoroltak között nem szerepel, kérjük, hogy azt is közöljék velünk, mert esetleg annak figyelésére is sor kerül.

I. Jelenlegi témák

1. Prae-postoperatív kezelés	16. Ulcus /gastro-intestinalis/
2. Reanimatio	17. Szívinfarktusz
3. Autoimmun betegségek	18. Angiographiák, aortographiák, stb.
4. Shock	19. Chemotherapeutikumok
5. Ionháztartás	20. Hormonok
6. Hypertonia	21. Immunológia
7. Daganatkutatás	22. Szerotonin-anyagcsere
8. Anaesthesiológia	23. Immunfluorescens
9. Bronchitis chronica
felnőtt és gyermekkori	diagnostika
10. Antibiotikumok	24. Psychopharmacakonok
11. Diabetes mellitus
felnőtt és gyermekkori	25. Gondozás
12. Cytodiagnostika	26. Epilepsia
13. Rehabilitáció	27. Icterus
14. Izotópos vizsgálatok	28. Májfunkciós próbák
15. Diaethotherapiás és
parenterális táplálás	29. Pancreatitis /acut+chron/
30. Asthma bronchiale
felnőtt és gyermekkori

II. Választható új témák

31. Pajzsmirigymegbetegedések	44. Extrapulmonalis tbc
32. Arteriosclerosis	45. Fogamzásgátlás, családtervezés
33. Hepatitisek	46. Terhességi diagnosztikai próbák
34. Obesitas	47. Extragenitális terhességi szövődmények
35. Kollagenosis	48. Functionális vérzészavarok
36. Alkoholizmus: alkohol és
gyógyszerek kölcsönhatása	49. Rosszindulatú daganatok
nem sebészi kezelése
37. Geriátria /belgyógyászati/	50. Endoscopos vizsgálatok
38. Geriátria /sebészeti/	51. Új laboratóriumi diagnosztikai eljárások
39. Máj- és epeutak sebészete	52. Psychosisok
40. Pancreas-sebészet	53. Posttraumás neurosis
41. Vastagbélsebészet	
42. Traumatológia	
43. Csecsemő és kisgyermek
sebészet	

54. Glaucoma	64. Mozgásszervi betegségek
hormon kezelése
55. Cataracta	65. Csecsemők és gyermekek
röntgen diagnosztikája
56. Vesekőbetegség	66. Röntgen szűrővizsgálatok
57. Urológiai plasticai műtétek	67. Sugárártalom, sugárvéde-
lem
58. Psoriasis	68. Caries
59. Pemphigus	69. Gyökérkezelés
60. Preventiv antivenereás
kezelés	70. Iatrogen ártalmak
61. Otosclerosis	71. Gyógyszerártalmak
62. Gégedaganatok	
63. Bechterew kór	
-

MEGALAKULT A DOKUMENTÁCIÓS ÉS INFORMÁCIÓS BIZOTTSÁG — az orvosi könyvtárosok és orvostanácsadók országos értekezletének határozata szerint. Első ülésén az alábbi körlevél kiküldését határozta el, hogy felmérje az országban folyó dokumentációs és informatív tevékenységet.

Az orvosi könyvtárosok és orvostanácsadók III. országos értekezletének határozata értelmében megalakult a Dokumentációs és Információs Bizottság, amelynek feladata, hogy felmérje és elterjessze az orvosi hálózat számára alkalmas dokumentációs és információs módszereket.

Ezért azzal a kéréssel fordulunk Önhez, hogy tájékoztatson bennünket a könyvtárában — és a hozzátartozó tagkönyvtárakban — alkalmazott dokumentációs módszerekről /tájékoztatás, témafigyelés, bibliográfiák összeállítása stb./.

Azt is kérjük, hogy közölje velünk javaslatait, kívánságait, valamint azokat a dokumentációs módszereket, amelyeket még nem vezetett be, de alkalmasnak találna orvosi — hálózati vagy központi dokumentációs felhasználásra.

Az alábbiakban az általunk ismert tájékoztatási területekre vonatkozóan teszünk fel kérdéseket. Kérjük, hogy válaszáat ez év végéig juttassa el Bizottságunk címére /Bp. VIII. Szentkirályi u. 21./.

Intézményükben tartanak-e rendszeresen referáló üléseket?

Ha igen, milyen időközökben?

Készítenek-e kivonatot a referátumból? Írásban — Szóban
Lenne-e lehetőség az írásbeli referátumok gyűjtésére?

Intézményükben működik-e tudományos bizottság vagy tudományos kör?

A referátumoknak van-e állandó jellegzetessége:
ugyanazokat a folyóiratokat referálják?

ugyanazokat a témákat referálják?

Hogyan tájékoztatja olvasóit a dokumentumok tartalmáról:	
folyóiratkörözés	témabibliográfia összeállítása
tartalomjegyzék eljuttatás	témafigyelés
fordítás	új beszerzések jegyzéke

egyéb módon, és pedig:

Készített-e az intézmény fordításokat?

Ha igen, a könyvtár gyűjti-e ezeket?

Intézményüknek van-e valamilyen önálló kiadványa - évkönyv, folyóirat, tájékoztató stb.?

Igénybe veszik-e az orvosi tudományos filmeket?

Végeznek-e propagandamunkát?

Milyen sokszorosító berendezésük van?

Használnak-e lyukkártyás feltárást?

Igénybe veszik-e az OOK szolgáltatásait?

Fáradozását előre is köszönjük.

Szívélyes üdvözlettel

Budapest, 1966. november 30.

/Németh Béla/
a Bizottság vezetője

BIBLIOGRÁFIÁK ÁRA. Az Orvosi Könyvtáros 1962. 2. évfolyam 2. számában közöltük az OOK addig megjelent bibliográfiáinak árait.

Most — könyvtárosaink kívánságára, a leltárbavétel érdekében — közöljük az azóta megjelent bibliográfiák árait.

Magyar reumatológiai /balneológiai, fizikoterápiái, bioklimatológiai/ bibliográfia	30,-
---	------

Magyar gerontológiai bibliográfia	30,-
---	------

A tuberkulózis és a tüdőbetegségek magyar bibliográfiája	30,-
--	------

Magyar bőrgyógyászati és venerológiai bibliográfia 30,-

Magyar ideg- és elmegyógyászati bibliográfia . . . 50,-

Magyar gyógyszer-tani bibliográfia	50,-
--	------

Magyar radiológiai bibliográfia	30,-
---	------

Magyar haematológiai bibliográfia	30,-
Magyar gastroenterológiai bibliográfia	30,-
Magyar onkológiai bibliográfia	40,-
Magyar igazságügyi orvostani bibliográfia	30,-
Magyar kórbonctani bibliográfia	40,-
Magyar traumatológiai, ortopaediai bibliográfia . .	40,-
Az endokrinológia és az anyagcserebetegségek magyar bibliográfiája	40,-
Magyar mikrobiológiai bibliográfia	50,-
Magyar kardiológiai bibliográfia	40,-
Magyar gyermekgyógyászati bibliográfia	65,-
Magyar anatómiai bibliográfia	40,-
Magyar gyógyszerészeti bibliográfia	50,-
Általános belgyógyászat, nephrologia, allergológia és egyes fertőző betegségek magyar bibliog- ráfiája	50,-
Magyar élet- és kórélettani bibliográfia	100,-

AZ ORVOSTUDOMÁNYI KÖNYVTÁRI HÁLÓZAT

CIM ÉS KÓDJEGYZÉKE*

Baranya megye

Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Pécs, Rákóczi u. 2. P 48

Megyei Tanács Gyermekkórháza Orvosi Könyvtára
Pécs, Nyár u. 8. P 49

Megyei Tanács Gyógyfürdőkórháza Orvosi Könyvtára
Harkány Hr 1

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Siklós Sk 1

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Szigetvár Szv 1

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Mohács, Hősök tere 7. Mcs 2

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Komló, Majális tér 1. Ko 10

Megyei Tanács Gyermek Szívbeteggondozó Intézet
Orvosi Könyvtára
Pécs, Nyár u. 8. P 59

Városi Tanács Gyermekideggondozó Orvosi Könyvtára
Pécs, Kulich Gy. u.1. P 47

Megyei Gyógyszertári Központ Könyvtára
Pécs, Lác u. 22-24. P 60

Városi Kórház Orvosi Könyvtára
Pécs, Bányatelep Pbt 1

* A cím mellett lévő betű és számjel az illető orvosi könyvtár kódjele, amelyet az Országos Gyarapodási Jegyzék és a lelőhelyjegyzékek is használnak.

Városi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Pécs, Munkácsy M. u. 19.	P 51
TBC. Gyógyintézet Könyvtára Pécs, Mecsek	P 108
Városi Tanács Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Komló, Kossuth utca 79.	Ko 13
Megyei Gondozó Intézet Orvosi Könyvtára Pécs, Munkácsy u. 19.	P 118
Mecseki Ércbányászati Vállalat Egészségügyi Szolgálat Pécs, Sziget ut 30.	P 119
Járási Tanács Szülőotthon Orvosi Könyvtára Sellye	Sel 1
Megyei Tanács Csecsemőotthon Komló, Mecsekjánosi	Mcsj 1
Bács-Kiskun megye	
Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Kecskemét, Pf.22.	Ke 25
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Baja, Beloiannis u. 10.	Ba 8
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Kalocsa, Kossuth L.u.34-36.	Ka 2
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Kiskunfélegyháza	Kfh 5
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Kiskunhalas	Kh 5
Járási Tbc. Otthon és Tbc. Gondozó Orvosi Könyvtára Solt	Sol 1
Megyei Bőr- és Nemibeteg gondozó Intézet Orvosi Könyvtára Kecskemét, Nagykörösi u. 15.	Ke 19
Békés-megye	
Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Gyula	Gyu 5

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Békéscsaba	Bcs	17
"József Attila" Tbc. Szanatórium Orvosi Könyvtára Gyula	Gyu	7
Gyermekkórház Orvosi Könyvtára Gyula	Gyu	6
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Mezőhegyes	Mh	2
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Orosháza	Oh	2
Járási Tanács Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Szeghalom	Szgh	1
Járási Tanács Gyógyszertári Központ Könyvtára Békéscsaba	Bcs	18
Borsod-Abaúj-Zemplén megye		
Megyei Kórház Orvosi Könyvtára Miskolc, Szentpéteri kapu 17.	M	50
Megyei Tanács "Simmelweis" Kórháza Orvosi Könyvtára Miskolc, Csabai kapu 9.	M	52
Megyei Tüdőkórház Orvosi Könyvtára Miskolc	M	47
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Füzérradvány	Fr	1
Járási Tanács TBC. Kórháza Orvosi Könyvtára Ricse	Ri	1
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Ózd	O	5
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Szikszó	Szik	1
Járási Tanács Tbc. Kórháza Orvosi Könyvtára Mezőkövesd	Mkv	1
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Kazincbarcika	Kb	2

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Diósgyőr, Vasgyár	Dgy	5
Járási Tanács Tbc. Kórháza Orvosi Könyvtára Tokaj	Tj	1
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Sátoraljaujhely	Sa	8
Városi Tanács Gyermekkorháza Orvosi Könyvtára Miskolc	M	51
Városi Tanács Tbc. Kórháza Orvosi Könyvtára Sátoraljaujhely, Köveshegy	Sa	9
Megyei "Gruby Dávid" Bőr- és Nemibeteg gondozó Intézet Orvosi Könyvtára Miskolc	M	48
Megyei Gyógyszertári Központ Könyvtára Miskolc	M	8
SZTK. Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Edelény	Ed	2
Csongrád-megye		
Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Szentcs	Szs	4
Megyei Tanács Gyermekkorháza Orvosi Könyvtára Szeged, Csanády u. 34.	Sz	53
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Hódmezővásárhely	H	8
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Makó, Kórház u.2.	Ma	4
Ideggyógyászati és Lélektani Gyermekgondozó Intézet Orvosi Könyvtára Szeged	Sz	54
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Szeged	Sz	52
Megyei Tanács Csont Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Deszk	Dsz	1

Megyei Tanács Gyógyszertári Központ Könyvtára Szeged	Sz	11
Fejér megye		
Megyei Tanács Kórház Orvosi Könyvtára Székesfehérvár, Serégyesi u. 3.	Szfv	7
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Dunaujváros, Uttörő u.1.	Duv	10
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Mór, Aranykalász u. 19.	Mr	1
Járási Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Enying	Eny	1
Megyei TBC. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Csákvár	Csv	1
Bőr- és Nemibeteg gondozó Intézet Orvosi Könyvtára Dunaujváros	Duv	11
Megyei Gyógyszertári Központ Könyvtára Székesfehérvár	Szfv	29
Győr-Sopron megye		
Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Győr	Gy	12
Állami Szanatórium Orvosi Könyvtára Sopron	S	5
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Sopron	S	19
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Mosonmagyaróvár	Mo	9
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Csorna	Csr	1
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Kapuvár	Kvr	1
Megyei Tanács Gyermek-Ideggondozó Intézet Orvosi Könyvtára Győr	Gy	49

Bőr- és Nemibeteg gondozó Intézet
Orvosi Könyvtára
Győr

Gy 48

Megyei Gyógyszertár Vállalat Könyvtára
Győr

Gy 46

Hajdu-Bihar megye

Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Debrecen, Bartók Béla u.4.

D 47

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Berettyóújfalu

Bu 1

Megyei Tanács Rendelőintézete Orvosi Könyvtára
Debrecen

D 57

Városi Tanács Szülőotthon Orvosi Könyvtára
Hajdunánás

Hn 1

Járási Tbc. Gondozó Intézet Orvosi Könyvtára
Püspökladány

Pl 1

Megyei Tanács Szívgyógyászati Intézete,
Debrecen

D 61

Megyei Tbc. Gondozóintézet Orvosi Könyvtára
Debrecen, Bethlen u. 11-17.

D 56

Heves-megye

Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Eger, Széchenyi u. 27-29.

E 14

Megyei Tanács Tüdőbeteg Kórház Orvosi Könyvtára
Heves

Hs 1

Állami Gyógyintézet
Orvosi Könyvtára
Kékestető

Kt 1

Városi Tanács Bugát Pál Kórháza Orvosi Könyvtára
Gyöngyös

Gyö 6

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára
Hatvan

Ha 4

Állami Tüdőbeteg Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Mátraháza	Mha 1
Állami Gyógyfürdőkórháza Orvosi Könyvtára Parádfürdő	Pr 1
Komárom megye	
Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Tatabánya, Semmelweis u.1.	Tb 19
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Dorog	Do 11
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Esztergom	Esz 7
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Kisbér	Kbé 1
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Szöny	Szö 2
Járási Tbc. Gondozó Intézet Orvosi Könyvtára Komárom, Hősök Tere 1.	Km 11
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Tata	T 6
Bőr- és Némibeteg gondozó Intézet Orvosi Könyvtára Esztergom, Babits M. u. 3.	Esz 9
Bőr- és Némibeteg gondozó Intézet Orvosi Könyvtára Tatabánya, II. Dózsa György u. 79.	Tb 21
Megyei Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Tatabánya	Tb 43
Nógrád megye	
Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Salgótarján	St 14
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Balassagyarmat	Bgy 2

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Pásztó	Pt 1
Bőr- és Nemibeteggyógyászati Intézet Orvosi Könyvtára Balassagyarmat	Bgy 5
Pest-megye	
Pest-megyei Tanács "Simmelweis" Kórháza és Rendelőintézete Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Stáhly u. 7.	B 228
Megyei Tüdőbeteggyógyintézet Orvosi Könyvtára Budapest, II., Tarogató u. 84.	B 125
Megyei Tanács Tüdőkórháza Orvosi Könyvtára Törökbálint	Tbt 1
Pestmegyei Üzemi főorvosi Hivatal Könyvtára Budapest, V., Városház u. 7.	B 2173
Tbc. Gondozó Intézet Orvosi Könyvtára Aszód	Asz 1
Pestmegyei Tbc. Gondozó Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Trefort u. 3.	B 1267
Ráczkevei Járási Tanács Rendelőintézete Szigethalom, Gyártelep II. ker.1.	Szi 2
Városi Tanács Kórháza Gödöllő	G 10
Járási Tanács Rendelőintézete Aszód	Asz 6
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Cegléd	C 4
Budai Járási Tanács Rendelőintézete Erd, Lenin u. 39.	Erd 2
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Nagykörös, Fáskert u.1.	Nk 5
Járási Tanács VB. Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Szentendre, Bükköspart u. 36.	Sze 6

Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Vác	Vá 18
Pestmegyei Gyógyszertári Központ Könyvtára Budapest, XIV., Uzsoki u. 36.	B 1268
Somogy-megye	
Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Kaposvár	K 15
Megyei Tanács Gyermekek Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Mosdós	Msd 1
Járási Tanács Tbc Kórháza Orvosi Könyvtára Lengyeltóti	Lt 1
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Márcali, Széchenyi u. 17.	Mc 1
Gyógyszervizsgáló Laboratórium Könyvtára Kaposvár, Május 1. ut 19.	K 14
Szabolcs-megye	
Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Nyíregyháza	Ny 9
Megyei Tanács Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Baktalórántháza, Kossuth L.u.132.	Blh 1
Megyei Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Nyíregyháza, Eötvös u.	Ny 54
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Kisvárd	Kva 2
Megyei Tanács Tbc. Intézet Orvosi Könyvtára Kocsord	Kd 1
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Mátészalka	Msz 2
Megyei Elme- és Ideggyógyintézet Orvosi Könyvtára Nagykálló	N

Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Vásárosnamény	Vn 1
Járási Kórház Orvosi Könyvtára Fehérgyarmat	Fh 1
Szolnok-megye	
Megyei Tanács Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Szolnok, Hősök tere 2-4	Szl 15
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Jászberény, Néphadsereg u.2.	J 7
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Karcag	Kr 4
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Mezőtúr	Mt 2
Megyei Tüdőbeteggyógyintézet Orvosi Könyvtára Szolnok	Szl 5
Megyei Tbc. Szanatórium Orvosi Könyvtára Ujszász	Uz 1
Megyei Tanács Gyógyszertári Központ Könyvtára Szolnok, Zagyvarékási u.	Szl 18
Guszmán József Megyei Bőr- és Nemibeteg gondozó Intézet Orvosi Könyvtára Szolnok, Hősök tere 2-4.	Szl 17
Tolna-megye	
Megyei Tanács Balassa János Kórháza Orvosi Könyvtára Szekszárd	Szk 10
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Bonyhád	Bo 4
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Pincehely, Vöröshadsereg u. 73.	Phe 1

Vas-megye

Megyei Tanács Markusovszky Kórháza Orvosi Könyvtára Szombathely	Szo 19
Megyei Tüdőkórház Orvosi Könyvtára Szombathely	Szo 53
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Celldömölk	Cd 2
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Körmend	Krd 1
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Sárvár	Sv 4
Vas megyei Tüdőbeteg-Szanatórium Orvosi Könyvtára Hegyháza	Hf 1
Megyei Gyermek Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Szentgotthárd	Szg 4
Járási Tanács Tbc. Gondozó Intézet Orvosi Könyvtára Sárvár	Sv 5
Megyei Tanács Gyógyszertári Központ Könyvtára Szombathely, Savaria u.11.	Szo 21
Betegfoglalkoztató Intézet Orvosi Könyvtára Intapszta	Int 1
Megyei Tanács Betegfoglalkoztató Intézet Orvosi Könyvtára Simaság	Sg 1
Gyermek Ideggondozó Intézet Orvosi Könyvtára Szombathely, Köztársaság tér 13.	Szo 58
Ideggondozó Intézet Orvosi Könyvtára Szombathely, Deák F. u.3.	Szo 57

Veszprém-megye

Megyei Kórház Orvosi Könyvtára Veszprém	V 17
Állami Kórház Orvosi Könyvtára Balatonfüred	Bf 1

Állami Gyógyfürdőkórház Orvosi Könyvtára Hévíz	Hv	1
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Devecser	Dr	1
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Keszthely	Ksz	6
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Pápa	Pá	9
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Sümege	Sü	1
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Tapolca	Tc	1
Városi Kórház Orvosi Könyvtára Várpalota	Vp	4
Megyei Tanács "Heim Pál" Gyermekkórháza Orvosi Könyvtára Veszprém	V	16
Járási Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Zirc	Zi	2
Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Doba	Db	1
Megyei Tanács Gyermek Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Farkasgyepű	Fk	1
Megyei Gyógyszertári Központ Könyvtára Veszprém	V	18
Zala-megye		
Megyei Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Zalaegerszeg	Z	4
Városi Tanács Kórháza Orvosi Könyvtára Nagykanizsa	N	12
Megyei Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Zalaegerszeg	Z	26

Megyei Tbc. Gondozó Intézet Orvosi Könyvtára Zalaegerszeg	Z 13
Városi Tbc. Gondozóintézet Orvosi Könyvtára Nagykanizsa, Rozgonyi u.8.	N 10
Budapesti Egyetemek	
Budapesti Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtára Budapest, VIII., Üllői ut 26.	B 13
Orvostudományi Egyetem I. sz. Belklinika Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Korányi S.u.2/a.	B 13/25
Orvostudományi Egyetem II.sz. Belklinika Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Szentkirályi u. 46.	B 13/26
Orvostudományi Egyetem III. sz. Belklinika Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Mező Imre u. 15-17.	B 13/27
Orvostudományi Egyetem IV. sz. Belklinika Orvosi Könyvtára Budapest, IX., Nagyvárad tér 1.	B 13/28
Orvostudományi Egyetem Bőrgyógyászati Klinika Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Mária u. 41.	B 13/29
Orvostudományi Egyetem Fül-Orr-Gégeklinika Orvosi Könyvtára Budapest, VIII. Szigony u. 36.	B 13/30
Orvostudományi Egyetem I. sz. Gyermekklinika Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Bókay J.u.53.	B 13/31
Orvostudományi Egyetem II. sz. Gyermekklinika Orvosi Könyvtára Budapest, IX., Tüzoltó u. 7/9.	B 13/32
Orvostudományi Egyetem Neurológiai Klinika Orvosi Könyvtára Budapest, VIII. Balassa u.6.	B 13/33
Orvostudományi Egyetem I.sz. Női Klinika Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Baross u. 27.	B 13/34

- Orvostudományi Egyetem II. sz. Női Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII. Üllői ut 78/a B 13/35
- Orvostudományi Egyetem Orthopaediai Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, XI., Karolina u. 27. B 13/36
- Orvostudományi Egyetem Pszichiátriai Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII. Balassa u.6. B 13/37
- Orvostudományi Egyetem Röntgen Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII. Üllői ut 78/b. B 13/38
- Orvostudományi Egyetem I. sz. Sebészeti Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII. Üllői ut 78/a B 13/40
- Orvostudományi Egyetem II.sz. Sebészeti Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII. Baross u. 23-25. B 13/41
- Orvostudományi Egyetem III.sz. Sebészeti Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Nagyvárad tér 1. B 13/42
- Orvostudományi Egyetem IV. sz. Sebészeti Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, XII., Városmajor u. 68. B 13/43
- Orvostudományi Egyetem Szájsebészeti Klinika Orvosi
Könyvtára
Budapest, VIII. Mária u. 52. B 13/39
- Orvostudományi Egyetem I.sz. Szemklinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Illés u. 15. B 13/44
- Orvostudományi Egyetem II. sz. Szemklinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Mária u. 39. B 13/45
- Orvostudományi Egyetem Tüdőgyógyászati Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, XII., Diósárok 1. B 13/46
- Orvostudományi Egyetem Urológiai Klinika
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Üllői ut 78/b. B 13/47

- Orvostudományi Egyetem Anatómiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Tüzoltó u. 58. B 13/1
- Orvostudományi Egyetem Biokémiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Puskin u. 9. B 13/2
- Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Szervezési
Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Gyáli ut 4. B 13/3
- Orvostudományi Egyetem Élettani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Puskin u.9. B 13/4
- Orvostudományi Egyetem Gyógynövény és Drogismereti
Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Üllői ut 26. B 13/5
- Orvostudományi Egyetem Gyógyszerészeti Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Hógyes Endre u.7. B 13/6
- Orvostudományi Egyetem Gyógyszerészeti Kémiai
Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Puskin u.11. B 13/7
- Orvostudományi Egyetem Szerves Vegytani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Hógyes Endre u.7. B 13/8
- Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII. Üllői ut 26. B 13/9
- Orvostudományi Egyetem Gyógyszertára
Budapest, IX., Hógyes Endre u.7/9. B 13/10
- Orvostudományi Egyetem Idegennyelvi Lektorátus
Könyvtára
Budapest, IX., Hógyes Endre u. 5-7. B 13/11
- Orvostudományi Egyetem Igazságügyi Orvostani
Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Üllői ut 93. B 13/12
- Orvostudományi Egyetem Kísérleti Kutató
Laboratórium Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Üllői ut 78/a. B 13/17

- Orvostudományi Egyetem I. sz. Kórbonctani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Üllői ut 26. B 13/13
- Orvostudományi Egyetem II. sz. Kórbonctani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Üllői ut 93. B 13/14
- Orvostudományi Egyetem Kórélet-tani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Högyes Endre u. 7-9. B 13/15
- Orvostudományi Egyetem Közegészségtani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Mária u. 40. B 13/16
- Orvostudományi Egyetem Marxizmus-Leninizmus Tanszék
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Högyes Endre u.7. B 13/18
- Orvostudományi Egyetem Mikrobiológiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Högyes Endre u. 7-9. B 13/19
- Orvostudományi Egyetem Orvosi Fizikai Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Puskin u.9. B 13/20
- Orvostudományi Egyetem Orvosi Vegytani Intézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VIII., Puskin u.9. B 13/21
- Orvostudományi Egyetem Sebészeti Anatómiai és
Műtét-tani Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Tüzoltó u.58. B 13/22
- Orvostudományi Egyetem Fogorvoskari Mikszáth téri
Tömbkönyvtára
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán tér 5. B 13/51
- Orvostudományi Egyetem Szövet- és Fejlődéstani
Intézet Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Tüzoltó u. 58. B 13/23
- Orvostudományi Egyetem Testnevelési Tanszék
Orvosi Könyvtára
Budapest, IX., Üllői ut 20. B 13/24

Debrecen OTE.

Orvostudományi Egyetem Kenézy Könyvtára
Debrecen, Nagyerdő

D 2

Orvostudományi Egyetem I.sz. Belklinika Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/1
Orvostudományi Egyetem II.sz. Belklinika Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/2
Orvostudományi Egyetem Bőr- és Nemikórtani Klinika Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/3
Orvostudományi Egyetem Fogászati Klinika Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/4
Orvostudományi Egyetem Fül-Orr-Gégeklinika Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/5
Orvostudományi Egyetem Gyermekklinika Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/6
Orvostudományi Egyetem Ideg- és Elmeegógyászati Klinika Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/7
Orvostudományi Egyetem Ortopéd Klinika Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/8
Orvostudományi Egyetem I.sz. Sebészeti Klinika Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/9
Orvostudományi Egyetem Eü. Szervezési Intézet Debrecen	D 2/17
Orvostudományi Egyetem Gazdasági Hivatal Debrecen	D 2/32
Orvostudományi Egyetem II.sz. Sebészeti Klinika Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/10
Orvostudományi Egyetem Szemklinika Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/11

Orvostudományi Egyetem Szülő és Nőbeteg Klinika Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/12
Orvostudományi Egyetem Tbc. Klinika Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/13
Orvostudományi Egyetem Anatómiai, Szöveti és Fejlődéstani Intézet Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/14
Orvostudományi Egyetem Biokémiai Intézet Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/15
Orvostudományi Egyetem Biológiai Intézet Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/16
Orvostudományi Egyetem Élettani Intézet Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/18
Orvostudományi Egyetem Film- és Fotólaboratórium Debrecen	D 2/31
Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézet Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/19
Orvostudományi Egyetem Gyógyszertár Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/20
Orvostudományi Egyetem Idegennyelvű Lektorátus Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/33
Orvostudományi Egyetem Igazságügyi Orvostani Intézet Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/21
Orvostudományi Egyetem Rektori Hivatal Debrecen	D 2/36
Orvostudományi Egyetem Röntgen Klinika Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/35
Orvostudományi Egyetem Kórbonctani Intézet Orvosi Könyvtára Debrecen	D 2/22

Orvostudományi Egyetem Kóréletti Intézet
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/23

Orvostudományi Egyetem Közegészségtani Intézet
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/24

Orvostudományi Egyetem Központi Laboratórium
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/25

Orvostudományi Egyetem Marxizmus-Leninizmus
Tanszék Könyvtára
Debrecen D 2/34

Orvostudományi Egyetem Mikrobiológiai Intézet
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/26

Orvostudományi Egyetem Műszaki Osztály Könyvtára
Debrecen D 2/30

Orvostudományi Egyetem Orvosi Fizikai Intézet
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/27

Orvostudományi Egyetem Orvosi Vegytani Intézet
Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/28

Orvostudományi Egyetem Sebészeti-Anatómiai és
Műtéteti Intézet Orvosi Könyvtára
Debrecen D 2/29

Orvostudományi Egyetem Tanulmányi Osztály Könyvtára
Debrecen D 2/37

Pécs OTE

Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtára
Pécs, Ifjúság utja 33. P 10

Orvostudományi Egyetem I.sz. Belgyógyászati
Klinika Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/2

Orvostudományi Egyetem II. sz. Belgyógyászati
Klinika Orvosi Könyvtára
Pécs P 10/2

Orvostudományi Egyetem Bőrgyógyászati Klinika Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/2
Orvostudományi Egyetem Fogászati Klinika Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/2
Orvostudományi Egyetem Fül-Orr-Gégeklinika Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/2
Orvostudományi Egyetem Gyermekklinika Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/2
Orvostudományi Egyetem Ideg- és Elmeógyógyászati Klinika Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/2
Orvostudományi Egyetem I.sz.Sebészeti Klinika Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/2
Orvostudományi Egyetem II.sz.Sebészeti Klinika Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/2
Orvostudományi Egyetem Szemészeti Klinika Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/2
Orvostudományi Egyetem Röntgen Klinika Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/2
Orvostudományi Egyetem Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/2
Orvostudományi Egyetem Urológiai Klinika Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/2
Orvostudományi Egyetem Anatómiai Intézet Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/1
Orvostudományi Egyetem Biofizikai Intézet Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/1
Orvostudományi Egyetem Élettani Intézet Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/1

Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézet Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/1
Orvostudományi Egyetem Gyógyszertár Könyvtára Pécs	P 10/1
Orvostudományi Egyetem Igazságügyi Orvostani Intézet Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/1
Orvostudományi Egyetem Kémiai Intézet Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/1
Orvostudományi Egyetem Kóronctani Intézet Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/1
Orvostudományi Egyetem Kórleletani Intézet Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/1
Orvostudományi Egyetem Közegészségtani Intézet Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/1
Orvostudományi Egyetem Központi Laboratórium Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/1
Orvostudományi Egyetem Mikrobiológiai Intézet Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/1
Orvostudományi Egyetem Sebészeti Anatómiai és Mitteltani Intézet Orvosi Könyvtára Pécs	P 10/1
Orvostudományi Egyetem Balassa János Diákkollégium Orvosi Könyvtára Pécs, 48-as tér 1.	P 10/1
Orvostudományi Egyetem Vértadó Állomás Orvosi Könyvtára Pécs, Dischka Győző u.7.	P 10/1

Szegedi OTE

Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtára Szeged, Lenin krt. 109.	Sz 2
--	------

Orvostudományi Egyetem I.sz. Belklinika Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/1
Orvostudományi Egyetem II.sz. Belklinika Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/2
Orvostudományi Egyetem Bőr- és Nemibeteg Klinika Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/3
Orvostudományi Egyetem Fog- és Szájbeteg Klinika Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/5
Orvostudományi Egyetem Fül-Orr-Gégeklinika Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/4
Orvostudományi Egyetem Gyermekgyógyászati Klinika Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/6
Orvostudományi Egyetem Ideg- és Elmebeteg Klinika Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/7
Orvostudományi Egyetem Röntgenklinika Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/8
Orvostudományi Egyetem Sebészeti Intézmények Orvosi Könyvtára Szeged, Pécsi ut 4.	Sz 2/35
Orvostudományi Egyetem Szemklinika Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/11
Orvostudományi Egyetem Szülészeti- és Nőgyógyászati Klinika Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/12
Orvostudományi Egyetem Hivatali Intézmények Szeged, Lenin krt.107.	Sz 2/36
Orvostudományi Egyetem Biológiai Intézet Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/13
Orvostudományi Egyetem Bonc-, Szövet- és Fejlődéstani Intézet Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/14

Orvostudományi Egyetem Élettani Intézet Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/15
Orvostudományi Egyetem Gyógyszerészi Kar Orvosi Könyvtára Szeged, Eötvös u.2.	Sz 2/37
Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézet Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/20
Orvostudományi Egyetem Gyógyszertár Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/21
Orvostudományi Egyetem Idegennyelvi Lektorátus Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/22
Orvostudományi Egyetem Igazságügyi Orvostani Intézet Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/23
Orvostudományi Egyetem Kórbonctani és Kórszövettani Intézet Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/24
Orvostudományi Egyetem Biokémiai Intézet Orvosi Könyvtára Szeged, Beloiannis u.9.	Sz 2/30
Orvostudományi Egyetem Kóréletteni Intézet Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/25
Orvostudományi Egyetem Közegészségtani Intézet Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/26
Orvostudományi Egyetem Központi Laboratórium Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/27
Orvostudományi Egyetem Mikrobiológiai Intézet Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/28
Orvostudományi Egyetem Vegytani Intézet Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 2/30

Orvostudományi Egyetem Marxizmus-Leninizmus
Tanszék Könyvtára
Szeged

Sz 2/32

Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Szervezési
Tanszék Orvosi Könyvtára
Szeged, Beloiannis tér 10.

Sz 2/31

Orvostudományi Egyetem Kollégiuma
Orvosi Könyvtára
Szeged, Lenin krt. 107.

Sz 2/34

Budapest Főváros

Uzsoki-utcai alközpont

Uzsoki utcai Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, XIV., Uzsoki u.29.

B 1044

Főv.Tan.Rendelőintézete Orvosi Könyvtára
Budapest, XIV., Május 1.u.7.

B 1166

Főv.Tan. Szociális Otthon Orvosi Könyvtára
Budapest, IV., Baross u. 100.

B 1276

Főv.Szociális Otthon Orvosi Könyvtára
Budapest, XIV., Hungária krt. 167-169.

B 1277

Főv.Tanács Rendelőintézete Orvosi Könyvtára
Budapest, IV., Dózsa György u.30.

B 1172

Főv.Árpád Kórház Orvosi Könyvtára
Budapest, IV., Árpád u.126.

B 76

Bp.Főv. IV.ker.Közkórház Orvosi Könyvtára
Budapest, IV., Baross u.69.

B 133

Főv.Károlyi Sándor Közkórház Orvosi Könyvtára
Budapest, IV., Nyár u.99.

B 486

Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára
Budapest, XVI., Sashalom, Jókai u.3.

B 1991

"Apáthy István" Szülő- és Gyermeckórház
Orvosi Könyvtára
Budapest, XIV., Mexikói ut 64.

B 802

Pest-észak

Péterfy Sándor utcai Kórház és Rendelőintézet
Orvosi Könyvtára
Budapest, VII., Péterfy Sándor u.8-20.

B 893

Városi Tanács Központi Ifjúsági Szívbeteggondozó Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, V., Rosenberg házaspár u.27.	B 1174
Korányi Frigyes és Sándor Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, VII., Alsóerdősor 7.	B 523
Madarász utcai Csecsemő- és Gyermekekórház Orvosi Könyvtára Budapest, XIII., Madarász u.14-16.	B 622
Szövetség utcai Kórház és Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Budapest, VII., Szövetség u.14-16.	B 986
Központi Fogszabályozó, Rendelő- és Továbbképző Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, V., Beloiannis u.18.	B 573
Főv.Csecsemőotthonok Központja Orvosi Könyvtára Budapest, VI., Kmetty u.31.	B 730
Bp.Testnevelés és Sportegészségügyi Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, V., Kossuth Lajos tér 13-15.	B 1272
Benczur utcai Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, VI., Benczur u. 4.	B 114
Róbert Károly köruti Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, XIII., Róbert Károly krt. 82-84.	B 934
Fővárosi Tanács Rendelőintézete Orvosi Könyvtára Budapest, VII., Madách tér 2.	B 1169
Tüdőbeteggondozó Intézetek Központja Orvosi Könyvtára Budapest, XIII., Dévai u.15/a.	B 1163
Főv.Tanács Rendelőintézete Orvosi Könyvtára Budapest, V., Rosenberg házaspár u.19.	B 1171
Szülő- és Nőbeteg Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, IV., Dózsa György u.69.	B 988
Főv.Tanács Rendelőintézete Orvosi Könyvtára Budapest, VI., Csengeri u.25.	B 1170
Főv.Tan.VII.ker.Iskolaszakorvosi Rendelőintézete Orvosi Könyvtára Budapest,VII., Nyár u.9.	B 1263

Pest-dél

Főv.Tanács István Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, IX., Nagyváradi tér 1.	B 471
Bajcsy Zsilinszky Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, X., Maglódi ut 89-91.	B 96
Bakáts téri Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, IX., Bakáts tér 10.	B 97
Balassa János Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Vas u.17.	B 98
Gyáli uti Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, IX., Gyáli ut 17.	B 1100
Heim Pál Gyermekkórház Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Üllői ut 86.	B 427
László Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, IX., Gyáli ut 5-7.	B 605
Schöpf-Merei Ágoston Koraszülött Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, IX., Knézits u. 14.	B 944
IX.ker.Bőr- és Nemibeteggyógyító Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, IX., Dandár u.28.	B 1261

Buda-észak

János Kórház és Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Budapest, XII., Diósárok 1	B 472
Budai Területi Gyermekkórház Orvosi Könyvtára Budapest, II., Bólyai u.9.	B 428
Lóczy Lajos utcai Csecsemőkórház Orvosi Könyvtára Budapest, II., Lóczy u. 3.	B 614
Főv.Ferenc Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, II., Széchenyi u.71-73.	B 956
József Attila Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, II., Palatinus u. 2.	B 478

Pesthidegkuti Kórház Orvosi Könyvtára Pesthidegkut, Hidegkuti u.19-21.	B 884
Margit Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, III., Bécsi ut 132.	B 686
Főv.Tanács Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Budapest, I., Maros u.16.	B 1151
Főv.Tanács Rendelőintézete Orvosi Könyvtára Budapest, III., Vörösvári u.88.	B 1122
Visegrádi Kórház Orvosi Könyvtára Visegrád, Gizella telep	Vi 2
<u>Buda-dél</u>	
Tétényi uti Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, XI., Tétényi ut 14-16.	B 1006
Tbc.Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, XXII., Pentz Károly u.1-3.	B 995
Szülő Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, XXII., Jókai Mór u. 19-21.	B 989
Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Budapest, XI., Fehérvári ut 12.	B 1145
Főv.Csecsemőotthon Orvosi Könyvtára Budapest, XI., Himfy u.9.	B 1118
Fővárosi Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, XXI., Csepel Gyártelep	B 780
Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Budapest, XXI., Áruház tér 21.	B 1155
Kállai Éva utcai Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Kállai Éva utca 6-8.	B 485
Központi Stomatológiai Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Szentkirályi u.40.	B 579
Kun utcai Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Kun.u.4.	B 588
Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Szántó Kovács u.4.	B 1161

Főv.Gyermekkórház Orvosi Könyvtára Budapest, XX., Vas Gereben u.21.	B 760
Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Budapest, XX., Ady Endre u.43.	B 1156
Főv.Nemibeteg gondozó Intézetek Központja Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Mária u.41.	B 1250
Főv.Tanács Ideggondozó Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Kállai Éva u.20.	B 1154
Szülő- és Nőbeteg Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, XX., Baba u. 91.	B 987
Központi Gyermekeggyógyító Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Korányi Sándor utca 3.	B 1280
Gyermekek Tbc.Védelmi Központ Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Szilágyi u.5.	B 1152
VIII.ker.Tanács 2.sz.Csecsemőotthon Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Kerepesi ut 33.	B 1262
Szülő-Kórház Orvosi Könyvtára . . Budapest, XIX., Jahn Ferenc u.64.	B 991
Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Budapest, IX., Mester u.45-47.	B 1160
Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Budapest, X., Kőbányai ut 45.	B 1159
Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Budapest, XVIII., Steinmetz kap.u.3.	B 1158
Szakorvosi Rendelőintézet Orvosi Könyvtára Budapest, XXII., Dózsa György tér 1.	B 1144
XVIII.ker. Tanács Tbc. Gondozó Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, XVIII., Steinmetz kap.u.3.	B 1265

OKI hálózat

Országos Közegészségügyi Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, IX., Gyáli ut 4.	B 833
---	-------

Országos Munkaegészségügyi Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, IX., Nagyvárad tér 2.	B 842
Országos Élelmezéstudományi Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, IX., Gyáli ut 3/a.	B 823
Bp.Föv.Közegészségügyi és Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Budapest, XIII., Váci ut 174.	B 132
Városi Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Debrecen, Dobozi u.2.	D 21
Városi Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Miskolc, Bajcsy Zsilinszky u.13.	M 43
Városi Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Pécs	P 45
Városi Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Szeged	Sz 45
Városi Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Kecskemét, Megyei Tanács Eü.Oszt.	Ke 6
Baranya megyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Pécs	P 11
Békésmegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Békéscsaba	Bcs 12
Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Miskolc, Szentpéteri kapu 42.	M 7
Csongrádmegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Hódmezővásárhely	H 9
Fejérmegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Székesfehérvár, István tér 9.	Szf 6

Győr-Sopronmegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Győr, Megyei Kórház	Gy 11
Hajdu-Biharmegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Debrecen	D 29
Hevesmegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Eger, Széchenyi u.27.	E 13
Komárommegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Tatabánya, Semmelweis u.5.	Tb 4
Nógrádmegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Salgótarján	St 5
Pestmegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Stáhly u.7.	B 886
Somogymegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Kaposvár, Ezredév u.13.	K 12
Szabolcsmegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Nyíregyháza, Jókai u.4.	Ny 12
Szolnokmegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Szolnok, Hősök tere 2-4.	Szl 12
Tolnamegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Szekszárd	Szk 5
Vas megyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Szombathely	Szo 15
Veszprémmegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Veszprém	V 15
Zalamegyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás Orvosi Könyvtára Zalaegerszeg	Z 12

Országos Intézetek

Állami Fodor József Tbc. Gyógyintézet Orvosi Könyvtára Budapest, XII., Szanatórium u.2.	B 90
Országos Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Kutató Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, XXII., Pentz Károly u.5.	B 1104
Gyógyszerértékesítő Vállalat Analitikai Laboratórium Orvosi Könyvtára Budapest, VI., Majakovszkij u.14.	B 1142
Humán Oltóanyagtermelő és Kutató Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, X., Szállás u.5-7.	B 1139
Ipari Tanulók Egészségvédelmi Intézete Orvosi Könyvtára Budapest, VII., Kertész u.32.	B 462
Központi Állami Kórház Orvosi Könyvtára Budapest, XII., Kútvölgyi u.4.	B 569
Országos Bőr- és Nemikórtani Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Mária u.41.	B 822
Országos Gyógyszerészeti Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, XIV., Uzsoki u.36/a.	B 1906
Országos Ideg- és Elmegyógyintézet Orvosi Könyvtára Budapest, II., Vöröshadsereg u.116.	B 828
Országos Idegsebészeti Tudományos Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, XIX., Amerikai u.57.	B 829
Országos Kardiológiai Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, IX., Nagyváradi tér 1.	B 831
Országos Korányi Tbc. Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, XII., Pihenő ut.1.	B 832
Országos Mentőszolgálat Orvosi Könyvtára Budapest, V., Markó u.22.	B 836

Országos Onkológiai Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, XII., Ráth György u. 5.	B 845
Országos Reuma és Fürdőügyi Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, II., Frankel Leó u. 17-19.	B 848
Országos Röntgen és Sugárfizikai Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Kállay Éva u. 20.	B 849
Országos Testnevelési és Sportegészségügyi Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, XII., Alkotás u. 48.	B 853
Országos Traumatológiai Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, VIII., Mező Imre ut 17.	B 854
Országos Vérttranszfúziós Szolgálat Központi Kutatóintézet Orvosi Könyvtára Budapest, XI., Daróczi ut 24.	B 855
Orvosi Műszerügyi Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, XII., Alkotás u. 48.	B 733/4
Orvostovábbképző Intézet Orvosi Könyvtára Budapest, XIII., Szabolcs u. 33.	B 858
Szabadsághegyi Állami Gyermekekszanatórium Orvosi Könyvtára Budapest, XII., Mártonhegyi ut 6.	B 949
Szabadsághegyi Tbc. Szanatórium Orvosi Könyvtára Budapest, XII., Eötvös u. 12.	B 748
Országos Orvostörténeti Könyvtár Budapest, II., Török u. 12.	B 846
Egészségügyi Minisztérium Orvosi Könyvtára Budapest, V., Akadémia u. 10.	B 733
Egészségügyi Minisztérium Egészségügyi Felvilágosítási Központja Orvosi Könyvtára Budapest, VI., Népköztársaság u. 82.	B 1116
Egészségügyi Minisztérium Munkaterápiás Intézet Orvosi Könyvtára Pomáz, Mártírok u. 22.	Po 4
Laboratórium Törzsállattenyésztő Intézet, az Országos Vérttranszfúziós Szolgálat címén Budapest, XI., Daróczi u. 24.	B 2121

Egészségügyi Minisztérium Tervgazdasági és
Dokumentációs Iroda Könyvtára
Budapest, VI., Zichy Jenő u.4.

B 733/6

Állami Gyermek Szívkórház Orvosi Könyvtára
Sopron

S 57

NÉV- ÉS SZAKMUTATÓ

az Orvosi Könyvtáros 1965. ötödik és 1966. hatodik évfolyamához

	Évfolyam	Szám	Lap
ARATÓ Lászlóné	VI	1	18-21
ARATÓ Lászlóné	VI	3	303-304
BÁNYAI Mária	VI	3	304-305
BELAJOVÁ, Maria	V	2	165-166
BUGYI Balázs	VI	4	369-373
DETRE Lászlóné	V	2	169-170
DUFIA Istvánné	VI	3	280-302
EGRY Tamásné	VI	3	234-279
FEHÉRVÁRI Tiborné	V	3/4	252-255
FEHÉRVÁRI Tiborné	VI	1	43-55
GÁBOR Györgyné	V	3/4	274-279
HAMPÓ Jenőné	VI	4	328-336
IPOLYI KELLER Tamásné	V	3/4	271-274
JANTSITS Gabriella	VI	2	181-185
JANTSITS Gabriella	VI	4	337-347
JOÓS Márta	V	2	161-164
P. JUHÁSZ Vera	V	3/4	245-252
P. JUHÁSZ Vera	VI	2	158-166
KÓBOR János	VI	4	374-378
-liz	V	3/4	256
-liz	VI	1	60
LUKÁTS Jenő	VI	2	94-96
LUSZTIG Gábor	VI	1	71-75
MÁTÉ Géza	V	1	69-75

	Évfolyam	Szám	Lap
NÉMETH Béla	VI	2	140-152
NÉMETH Béla	VI	2	217-218
NÉMETH Béla	VI	4	349-364
NOLL Lászlóné	V	2	177-180
NYIRI Mihály	V	3/4	245-252
PATAKY Lászlóné	VI	1	23-31
RÉTI Endre	V	2	97-109
RUZSÁS Lajosné	V	1	52-68
SZABÓ Ágnes	VI	4	349-364
SZÉKELY Sándor	V	3/4	187-193
SZÉKELY Sándor	VI	2	97-112
SZÉKELY Sándor	VI	2	191-196
SZÉKELY Sándor	VI	2	215-217
SZÉKELY Sándor	VI	4	317-327
SZEPESI Zoltánné	V	3/4	215-242
SZEPESI Zoltánné	VI	2	113-128
SZEPESI Zoltánné	VI	2	197-202
SZEPESI Zoltánné	VI	3	234-279
SZEPESI Zoltánné	VI	4	349-364
TOMBOR Tibor	V	1	18-42
TOMBOR Tibor	V	2	110-155
TORDAY Aliz	V	3/4	243-244
TORDAY Aliz	VI	1	32-42
TORDAY Aliz	VI	1	56-59
TORDAY Aliz	VI	2	186-190
TORDAY Aliz	VI	4	365-368
VÁLYI Edit	VI	2	153-157
VERES Pál	VI	1	61-64

	Évfolyam	Szám	Lap
ZALLÁR Andor	VI	2	129-139
ZALLÁR Andor	VI	3	305-306

K Ö N Y V T Á R Ü G Y - K Ö N Y V T Á R O S S Á G

	Évfolyam	Szám	Lap
FEHÉRVÁRI Tiborné: Az orvosi hálózat könyvtárosképző szaktanfolyamai	V	3/4	252-254
Gyűjtőköri együttműködés - könyvtárközi koordinálás	V	3/4	194-208
RÉTI Endre: Van-e orvosi gondolkodás?	V	2	97-109
TORDAY Aliz: Tizenöt vélemény	VI	1	56-59
A Z O O K M Ű K Ö D É S E			
SZÉKELY Sándor: Az OOKDK szakmai felülvizsgálata	V	3/4	187-193
Az Országos Orvostudományi Könyvtár 1964. évi működése	V	1	3-18
Az Országos Orvostudományi Könyvtár 1965. évi jelentése	VI	1	3-17
Az orvosi könyvtárosok és orvostanácsadók negyedik országos értekezletének előadásai, hozzászólásai és ajánlásai	VI	2	92-230
Utólagos hozzászólások az orvosi könyvtárosok és orvostanácsadók országos értekezletéhez /ARATÓ Lászlóné, BÁNYAI Mária/	VI	3	303-305

A H Á L Ó Z A T I T E V É K E N Y S É G

HAMPÓ Jenőné: Devizás folyóiratok kölcsönzése a borsodi alközpontban	VI	4	328-336
Látogatás az Onkológiai Intézet könyvtárában	V	2	157-161
MÁTÉ Géza: Az orvosi szakkönyvtárak központi ellátásának kérdései	V	1	69-75
SZEPESI Zoltánné: Orvosi könyvtárhálózat - orvosi tájékoztatás	V	3/4	215-242
SZÉKELY Sándor: A devizás folyóiratok megoszlása az orvostudományi könyvtári hálózatban, Budapesten	VI	4	317-327
TORDAY Aliz: Könyvkötészet az Aranyketrecben	V	3/4	243-244
Egy véleménykutatás és eredménye	V	3/4	209-215

A K Ö N Y V T Á R I M U N K A

ARATÓ Lászlóné: Egyéb dokumentumok gyűjtésének terve a kaposvári Megyei Kórház orvosi könyvtárában	VI	1	18-22
FEHÉRVÁRI Tiborné: Az orvosi könyvtárak statisztikai adatszolgáltatásai	VI	1	43-55
JANTSITS Gabriella: Egyéb dokumentumok gyűjtése és feltárása az orvosi könyvtárakban	VI	4	337-347
TORDAY Aliz: Az orvosi könyvtár és az orvosi szakirodalom népszerűsítése	VI	1	32-42

BIBLIOGRÁFIA - DOKUMENTÁCIÓ

JOÓŠ Mária: Dokumentáció az Állami Fodor
József TBC Gyógyintézetben	V	2	161-164
P. JUHÁSZ Vera - NYÍRI Mihály: Kézi lyuk-
kártyákra alkalmazott kombiná-
ciós kódrendszer	V	3/4	245-252

KÜLFÖLDI TAPASZTALATCSERE

BELAJOVÁ, Maria: Könyvtár és dokumentáció
egy szlovákai tüdőkórházban	V	2	165-166
RUZSÁS Lajosné: Tapasztalatok Csehszlovákia
orvosi könyvtáraiban	V	1	52-68

BETEGEK KÖNYVTÁRA

PATAKY Lászlóné: A szőnyi betegek könyvtá-
rának kapcsolata egy gőtebörgi
könyvtárossal	VI	1	23-31

GÉPESITÉS, ÉPITÉS

Könyvtáráépítészeti és gépesítési konferen-
cia	V	1	melléklet
TOMBOR Tibor: Orvosi könyvtárak tervezése			
A könyvtár telepítése és terü-
leti tagolása	V	1	18-51
A könyvtár berendezése	V	2	110-155

VITA

DETRE Lászlóné: Még egyszer a Jegyzékről V 2 169-170

A szakozásról

BUGYI Balázs: Szakozás az orvos szemszö- géből	VI	4	369-373
KÓBOR János: A jobb néha elrontója a jó- nak	VI	4	374-378
VERES Pál: Nem a sokjegyű számokon múlik	VI	1	61-64

IGÉNYKUTATÁS

EGRY Tamásné - SZEPEESI Zoltánné: Milyen mértékben ismerik az orvosok az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ szolgáltatásait	VI	3	233-279
DUFLA Istvánné: Az orvosi szakfolyóiratok olvasottsága 1964-ben - a magyar orvosok válaszaiknak tükrében	VI	3	280-302
NÉMETH Béla - SZABÓ Ágnes - SZEPEESI Zoltánné: Az orvosok nyelvismerete Magyarországon, 1964-ben	VI	4	349-364
TORDAY Aliz: A Fejér megyei "átlagorvos" és a szakirodalom	VI	4	365-368

	Évfolyam	Szám	Lap
KIS TÖRTÉNETÜNK	V	3/4	256
	VI	1	60
	VI	2	167
AZ ORVOSTUDOMÁNYI KÖNYVTÁRI HÁLÓZAT			
CIM- ÉS KÓDJEGYZÉKE	VI	4	385-417

Felelős kiadó: Dr. Székely Sándor

Példányszám: 190 — Irtterjedelem: 9,8 /A/5/ iv

67.5855 Bács-Kiskun megyei Nyomda Vállalat Rotatizeme, Lajosmizse

